

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

**CERCETAREA ECONOMICĂ
ACADEMICĂ
2005**

Coordonator program: Prof. dr. Valeriu IOAN-FRANC, m.c. A.R.

Coordonator temă: Dorina GHEORGHE

CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE ECONOMICĂ

Centrul de Informare și Documentare Economică

București, România

Editor: Valeriu IOAN-FRANC, m.c. A.R.

Redactor coordonator, prezentare grafică și tehnoredactare: Dorina GHEORGHE

Redactor: Ovidiu-Aurelian ȘÎRBU

Culegere text: Dorina GHEORGHE, Ovidiu-Aurelian ȘÎRBU, Mihaela BOBOC

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin

Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”.

Reproducerea, fie și parțială și pe orice suport, este interzisă fără acordul prealabil al editorului,
fiind supusă prevederilor legii drepturilor de autor.

ISBN 978-973-159-311-1

2024

Programul Strategic Specific (PSS) 7. - Dezvoltarea și crearea de instrumente de lucru – enciclopedii, dicționare, baze de date, arhive etc. Promovarea, diseminarea și valorificarea rezultatelor cercetărilor institutelor din rețeaua INCE

Tema PSS 7.1 - Cercetarea economică academică românească. Constituirea bazei de date privind lucrările de cercetare efectuate în perioada 1990-2020 în INCE și institutele sale componente. Etapa 4 – Baza de date standardizată și încărcarea platformei
Constituirea bazei generale de date aferentă lucrărilor de cercetare academică economică realizată în Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, perioada 1990-2000 (cercetare retrospectivă, confruntare cu planurile anuale de cercetare ale perioadei, pregătirea pentru încărcarea pe platformă).

Ediția de față cuprinde lucrări realizate în cadrul programelor de cercetare ale
Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”
în anul 2005

SUMAR

Argument.....	11
INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ.....	14
Exigențe ale guvernării corporative în condițiile integrării României în Uniunea Europeană (I)	15
Factori și mecanisme de creștere a capacității de inovare și a competitivității IMM (I)	18
Factori și mecanisme de stimulare a inovativității și competitivității IMM.....	18
Dezvoltarea durabilă, protecția mediului și politici de dezvoltare regională; dinamică și tendințe (I).....	19
Fazele creșterii economice în România în a doua jumătate a secolului al XX-lea	19
Creșterea exporturilor și contribuția acesteia la reducerea decalajelor economice..	21
Situația socială. Analiză comparativă România – Uniunea Europeană. O abordare economică (I).....	22
Sănătatea populației din România în context european.....	22
INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ.....	24
Fenomene și procese definitorii pentru evoluția integrării europene în acest deceniu și implicațiile lor asupra României (I).....	25
Impactul noului cadru instituțional al UE asupra guvernancei comunitare.....	25
Rolul cooperării întărite în promovarea integrării flexibile.....	28
Competitivitatea regională în Uniunea Europeană și conexiunile ei cu politicile comunitare	32
Evoluții în procesul de globalizare, integrare regională și cooperare internațională. Impactul asupra României (I)	34
Elemente de impact economic, social și ecologic al investițiilor străine directe asupra dezvoltării statelor receptoare.....	34
Politica industrială în era globalizării. Consecințe pentru România.....	36

Noile dimensiuni ale procesului de interdependență între globalizare și integrare regională.....	38
Pregătirea României pentru exigențele structurale ale Sistemului Financiar Regional.....	40
Dezvoltarea producției de software și a serviciilor informatizate în România. O analiză prospectivă	43
Analiza de competitivitate a industriei de hardware	44
Valorificarea în condiții de eficiență a exportului românesc de mobilă prin recâștigarea pieței ruse, ca debușeu de primă importanță pentru furnizorii români..	45
Valorificarea în condiții de competitivitate ridicată a resurselor de sare – una din principalele bogății naturale ale țării	47
Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei românești de mijloace de transport.....	49
Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei prelucrătoare românești.....	51
Promovarea în condiții de eficiență sporită a exportului României de produse siderurgice cu grad ridicat de prelucrare în contextul aderării la Uniune Europeană	53
Integrarea serviciilor în piața internă. Impactul asupra României.....	55
Perspectivile în evoluția cererii, ofertei și a prețurilor pe principalele piețe și la bursele internaționale de mărfuri (produse agroalimentare, materii prime agricole nealimentare)	59
Perspectivile în evoluția cererii, ofertei și a prețurilor pe principalele piețe și la bursele internaționale de mărfuri (produse siderurgice, deșeuri metalice, metale neferoase și prețioase)	60
Perspectivile în evoluția cererii, ofertei și a prețurilor pe principalele piețe și la bursele internaționale de mărfuri (țiței, produse petroliere, intermediari petrochimici și uree)	62
Perspectivile în evoluția cererii, ofertei și a prețurilor pe principalele piețe și la bursele internaționale de mărfuri (produse agroalimentare, materii prime agricole nealimentare)	63
Economia Europei de Est și de Sud-Est – prezent și perspective	64

Economia țărilor membre CSI și a Chinei, Indiei, Cubei, Mongoliei și Vietnamului - Prezent și perspective.....	66
Economia mondială în viziunea ONU, Proiectul LINK.....	68
Economia țărilor din America Latină și zona Caraibelor – prezent și viitor.....	71
Economia noilor țări membre în cadrul UE-25: bilanțul primului an de extindere.....	73
Perspectivile agriculturii și comerțului agricol ale României și ale celorlalte țări membre și candidate, 2005-2012.....	76
Economia postaderare a noilor țări membre ale Uniunii Europene. Promovarea bunelor practici pentru România Economia țărilor membre OCDE – prezent și perspective	78
Contextul economic internațional al dezvoltării economico-sociale a României. Economia țărilor membre OCDE – prezent și perspective	80
Gândirea economică. Scurtă istorie a doctrinelor economice: Liberalismul, volumul II, Partea a III-a.....	82
Gândirea economică. Scurtă istorie a doctrinelor economice: Dezidenții, volumul II, Partea a IV-a.....	83
Gândirea economică. Scurtă istorie a doctrinelor economice: Doctrinile apărute după 1860 volumul II, Partea a V-a	84
INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ.....	85
Sectorul agroalimentar românesc – starea actuală și evaluări prospective din perspectiva integrării în Uniunea Europeană (I).....	86
Competitivitatea internă și externă a sectorului agroalimentar românesc din perspectiva integrării europene	86
Eficiența socială – componentă a dezvoltării durabile	88
Oportunități și restricții ale dezvoltării agroalimentare locale durabile din perspectiva integrării europene	90
Modernizarea sectorului agroalimentar românesc – surse investiționale interne și externe	92
Modelarea impactului adoptării Politicii Agricole Comune (PAC) asupra agriculturii românești și a comerțului cu produse agricole (I).....	94
Modele de dezvoltare rurală durabilă (I)	96
Structuri rurale – abordare socioeconomică	96

Dimensiuni ale dezvoltării rurale durabile: România în tranziție.....	97
Modele regionale de eficientizare ale spațiului rural	98
Disparități regionale privind factorii determinanți ai orientării comerciale a gospodăriilor rurale	99
Eficiența socioeconomică a filierelor agroalimentare – abordare regională.....	100
Resursele umane din agricultură și dezvoltarea regională a spațiului rural	101
Diferențieri ale potențialului economic și al nivelului de valorificare a acestuia ..	102
Evaluări calitative și cantitative ale competitivității producătorilor și produselor agroalimentare românești în perspectiva integrării în piața unică (I).....	104
Vol. I – Comerțul agroalimentar românesc și cerințele accesului pe piața unică europeană.....	104
Vol. I – Competitivitatea externă a produselor agricole românești și confruntările pe piața unică europeană.....	106
Vol. I – Opțiuni pe contracte futures pe mărfuri agroalimentare – experiența piețelor consacrate	108
Vol. I – Comerțul românesc cu produse horticoale – cerințe și perspective pe piața unică europeană	110
Vol. I – Politici agricole românești în perioada de preaderare	111
Vol. II – Activitățile de producție și comercializarea produselor agricole în exploatațiile familiale Studiu de caz	113
Vol. II – Studiu privind principalele caracteristici ale spațiului rural românesc și european.....	115
Vol. III – Estimarea intensității utilizării suprafeței agricole a României pe regiuni de dezvoltare și județe.....	117
Vol. III – Biogeneza prin consum alimentar de fructe și legume și importanța implementării sistemului de management al calității alimentelor	119
INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ.....	121
Analiza disparităților din economia românească de tranziție. Modele econometrice de tip panel pe grupe de ramuri (nivel maxim de agregare al tabelelor Input-Output) (I)	122
Potențialul de creștere economică al regiunilor de dezvoltare și specializare regională în România (I)	123

Modele e prognoză ale mobilității forței de muncă în România și implicațiile economice ale acesteia din perspectiva aderării la Uniunea Europeană (I)	126
Scenarii de previziune pe termen scurt în condițiile satisfacerii criteriilor de aderare la Uniunea Europeană (versiunea 2005)	129
INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII	131
Politici sociale pentru dezvoltare (C)	132
Diagnoza anuală a calității vieții (C)	135
Diagnoza anuală a calității vieții Vol. I – Calitatea vieții grupurilor sociale	135
Diagnoza anuală a calității vieții Vol. II – Impactul politicilor și programelor sociale asupra calității vieții populației	136
Modele de consum ale populației (C)	138
Capital uman și simbolic în dezvoltarea socială (I)	141
Strategii de viață și resurse ale bunăstării (I)	145
Civilizația rurală în România și Uniunea Europeană (C)	147
Civilizația rurală din România, în perspectiva integrării în UE	147
Uniunea Europeană și euro în contextul extinderii la 27 de membri (C)	149
Calitatea vieții comunităților etnice din România.....	151
Calitatea vieții minorității turce din România. Studii și cercetări.....	151
CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE „VICTOR SLĂVESCU”	152
Starea financiară a României	153
Abordarea prin fluxuri a rețelei piețelor financiare din România în perspectiva globalizării	155
Monitorizarea trecerii la euro a țărilor recent devenite membre ale UE. Analize și sinteze, Volumul I și Volumul II.....	157
Alternative de acoperire a riscurilor financiare legate de deficitul economic	160
Evaluări de consistență și sustenabilitate	165
Piața financiară a României: abordarea dinamică prin flux	165
Bugetul general consolidat: modelarea sustenabilității veniturilor bugetare în raport cu modificările în politicile financiare	167

Întreprinderea și mediul financiar-monetar	170
Decizia financiară și oportunitățile mediului financiar al firmei.....	170
Decizia financiară și oportunitățile mediului financiar al firmei.....	172
CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR	174
Dezvoltarea infrastructurii românești de transport în contextul integrării în Uniunea Europeană	175
Costurile integrării în piața europeană a energiei.....	177
Schimbări structurale în industria națională, determinate de aderarea României la Uniunea Europeană (I)	178
Competiția în transporturi – dimensiuni și influențe specifice pieței în România (I) 180	
Partea I – Premise și cerințe ale dezvoltării pe baze concurențiale a pieței transporturilor din România	180
Modelarea factorilor de îmbunătățire a competitivității industriei naționale în perspectiva integrării europene	183
Inovarea și antreprenoriatul – factori esențiali ai competitivității industriale într-o economie globalizată, bazată pe cunoaștere (I)	185
Riscul nepromovării unor activități industriale și servicii în mediul rural.....	188
Competitivitatea industriilor tradiționale românești. Prezent și perspective.....	190
Eficiența eco-energetică a utilizării resurselor regenerabile (I)	192
Perfecționarea sistemului proprietății intelectuale în vederea promovării, inovării și a dezvoltării economice a IMM-urilor	195
Procesul economic, de la abordarea entropică. Demersul științific al profesorului Nicholas Georgescu-Roegen.....	197

Argument

Înscrierea în Programul anual de cercetare al Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, începând din anul 2022, a unei teme noi, atât ca abordare, cât și ca arie de interes, a avut în vedere realizarea unei platforme științifice menite să concentreze, să stocheze și să valorifice rezultatele cercetării economice academice desfășurate în Institut, în perioada de după anul 2000. Lucrarea continuă efortul depus de Centrul de Informare și Documentare Economică pentru anii 1990-2000, rezultatul fiind deja cunoscut în spațiul virtual al Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” (INCE) și al Centrului de Informare și Documentare Economică (CIDE), în cadrul Colecției *Tezaur* (Secvența Rapoarte științifice 1990-2000). De altfel, ideea construirii unui „tezaur” al INCE își are rădăcinile încă din anul 1995 când, în eforturile de realizare a Strategiei naționale de pregătire a aderării României la UE, acad. Tudorel Postolache includea într-un discurs/prefață rămas celebru, că s-a acumulat la INCE-CIDE un volum imens de studii și cercetări, rapoarte, articole, comunicări și intervenții. „Desigur, spunea acad. Tudorel Postolache, ar fi simplu, foarte simplu și chiar foarte comod, să ignorăm aceste acumulări, dar ne putem oare permite un asemenea lux? El ar antrena inevitabil un greu tribut societal și nu ne gândim ca cineva dintre noi să-și poată aroga dreptul absurd de a decreta o elaborare sau alta inconsistentă încă mai înainte de a o fi consultat.”¹ Atunci s-a întreprins culegerea într-o singură sursă documentară a rapoartelor de activitate ale institutelor, sinteză care a fost prezentată, ulterior, ca un vector important al „Tezaurului INCE”, apariție dezvoltată apoi și bine-cunoscută în mediile academice și universitare.

Pentru îndeplinirea obiectivelor, Centrul de Informare și Documentare Economică a constituit un colectiv important de redactori, documentariști economiști și operatori, care au preluat date și informații științifice din rapoartele de cercetare de după anul 2000 ale institutelor componente ale INCE, pentru a asigura o bună informare de interes public și nu numai.

În structură, pentru fiecare an, este păstrată apartenența lucrărilor la institutul de proveniență, fiind descrise mai multe corpusuri comune oricărei cercetări bibliografice

¹ *** *De la Essen la Cannes. Itinerarul Strategiei românești de Integrare Europeană*, T. Postolache, discurs la inaugurarea lucrărilor Comisiei de elaborare a strategiei de pregătire a României pentru aderarea la UE, 08.03.1995, Ed. Academiei Române, București, 1995, p. 126-127.

retrospective, respectiv: institutul în care s-a derulat cercetarea, titlul temei de cercetare și, uneori, al lucrării de cercetare, cuprinsul până la gradul al treilea de detaliere.

Pentru fiecare an calendaristic, sistemul de regăsire va fi unul constituit prin indexarea (ulterioară) tematică, prin termeni de referință extrași dintr-un dicționar propriu, constituit de CIDE pe parcursul ultimului deceniu. Sistemul de indexare este comun, ca termeni de referință, cu cel utilizat la regăsirea bibliografică a „Tezaurului” INCE, facilitând în acest mod comparații, alcătuirea de bibliografii retrospective pe domeniu sau pe autori etc.

Vom fi recunoscători tuturor acelorora care, într-o formă sau alta, ne vor semnala elemente de perfecționare a lucrării noastre, de care vom ține seama într-o viitoare ediție de completare a Tezaurului INCE „Costin C. Kirițescu”.

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE
NAȚIONALĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006)

Creștere reală, creștere potențială. Căi de reducere a decalajelor din România și țările membre ale UE.

Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Exigențe ale guvernării corporative în condițiile integrării României în Uniunea Europeană (I)

Coordonator: dr. Ioan Bratu

Colectiv de autori: dr. Ioan Bratu, dr. Marcela Naneș, Mihai Ion, Daniela Unteșu,
Florina Popa, Nicoleta Bunica-Mihai

CUPRINS

Prefață	4
1. Tendințe ale guvernării corporative în țările membre ale Uniunii Europene	6
1.1. Guvernarea corporativă în Marea Britanie	9
1.2. Guvernarea corporativă în Germania	14
1.3. Probleme ale guvernării corporative în unele țări est-europene	29
1.3.1. Considerații preliminare	29
1.3.2. Privatizarea și guvernarea corporativă	30

1.3.3. Particularități și tendințe ale guvernării corporative în țările Europei Centrale și de Est	42
2. Impactul privatizării asupra creării sistemului de guvernare corporativă în România	46
2.1. Procese și transformări cu implicații majore	46
2.2. Privatizarea – componentă centrală a reformei economice din România	51
2.3. Avantajele și dezavantajele diferitelor metode de privatizare din perspectiva guvernării corporative	55
2.4. Modificări în structura de proprietate sub impactul privatizării	64
2.4.1. Participațiile reziduale ale statului – o realitate a tranziției	65
2.4.2. Structuri de proprietate diverse și atipice	69
2.5. Influența predominantă a insiderilor – consecința utilizării metodelor nonstandard de privatizare	75
3. Influența sistemului bancar și a pieței de capital asupra guvernării corporațiilor românești	82
3.1. Băncile și guvernarea corporativă	82
3.2. Implicarea investitorilor strategici și instituționali în controlul corporativ	90
3.2.1. Rolul investitorilor strategici în sistemul guvernării corporative	91
3.2.2. Rolul investitorilor instituționali în controlul corporativ	100
3.3. Rolul pieței de capital în guvernarea corporativă	119
3.4. Concluzii	130
4. Pârghii și instrumente de armonizare a intereselor participanților la guvernarea corporațiilor românești	140
4.1. Privatizarea și structurarea proprietății în România	140
4.2. Conflicte de interese între acționari și manageri	151
4.3. Mecanisme de armonizare a intereselor unor categorii de actori economici	164
4.3.1. Mecanisme și instrumente la nivelul corporațiilor	165

4.3.2. Pârghii și instrumente la nivel național	173
4.4. Concluzii și propuneri	197
Bibliografie	202

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Programul:

IV. Economia bazată pe cunoaștere și inovare.
Program prioritar al Academiei Române

Tema de cercetare:

Factori și mecanisme de creștere a capacității de inovare și a competitivității IMM (I)

Coordonator: dr. Steliana Sandu

Colectiv de autori: dr. Steliana Sandu, dr. Zizi Goschin, Drd. Andreea Clara Munteanu,
Drd. Andreea Vas

CUPRINS

Factori și mecanisme de stimulare a inovativității și competitivității IMM

1. Indicatorii inovativității IMM în țările membre ale Uniunii Europene și în țările candidate	3
2. Evaluarea competitivității sectorului IMM din perspectiva integrării României în UE	37
3. Clustering-ul – factor de creștere a inovativității IMM	88
4. Factori și mecanisme privind finanțarea IMM inovative	109

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Programul:

VII. Dezvoltarea durabilă a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Dezvoltarea durabilă, protecția mediului și politici de dezvoltare regională; dinamică și tendințe
(I)

Coordonator: dr. Victor Platon

Autor: dr. Florin-Marius Pavelescu

CUPRINS

Fazele creșterii economice în România în a doua jumătate a secolului al XX-lea

1. O sinteză a evoluției cadrului instituțional. Impactul asupra ritmurilor de creștere economică	1
2. Principalii indicatori de cuantificare a ritmului creșterii economice în România în a doua jumătate a secolului al XX-lea	4
3. Periodizarea evoluției economiei românești în a doua jumătate a secolului al XX-lea	5
4. Corelația dintre dinamica Venitului Național și cea a Produsului Social, în perioada 1950-1989	10
5. Evoluția PIB în România în anii 1980	16

6. Dinamica economiei românești în context central-european în ultimul deceniu al secolului al XX-lea	21
Anexe	27
Bibliografie	32

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Programul:

VII. Dezvoltarea durabilă a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Dezvoltarea durabilă, protecția mediului și politici de dezvoltare regională; dinamică și tendințe
(I)

Coordonator: dr. Victor Platon

Autor: dr. George Georgescu

CUPRINS

Creșterea exporturilor și contribuția acesteia la reducerea decalajelor economice

1. Comerțul exterior, factor de creștere economică și de reducere a decalajelor de dezvoltare	1
2. Evoluții recente în comerțul exterior al României	3
2.1. Deficitul comercial real	3
2.2. Structura reală a exporturilor românești	6
2.3. Accentuarea dezechilibrului extern	9
3. Politici și instrumente de susținere a exporturilor	12
Bibliografie	16
Anexe	18

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Programul:

VII. Dezvoltarea durabilă a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Situația socială. Analiză comparativă România – Uniunea Europeană. O abordare economică (I)

Coordonator: dr. Maria Poenaru

Autor: dr. Maria Poenaru

CUPRINS

Sănătatea populației din România în context european

1. Introducere	1
2. Elemente ale cadrului socioeconomic cu impact asupra sănătății	3
2.1. Profilul demografic	3
2.2. Principalii parametri ai dezvoltării economice	4
3. Starea de sănătate a populației. Evaluări comparative România – țări europene	5
3.1. Speranță de viață scăzută	5
3.2. Indicatori sintetici ai stării de sănătate: HALE și DALYs	7
3.3. Diferențe notabile în profilul mortalității populației	11
3.3.1. Mortalitatea în raport cu principalele caracteristici demografice	11

3.3.2. Principalele cauze de deces	17
3.4. Dimensiuni ale morbidității	26
3.4.1. Incidență mare prin boli contagioase	26
3.4.2. Morbiditatea prin boli netransmisibile	29
4. Cauze de îmbolnăvire și factori de risc pentru sănătate	32
4.1. Principalele cauze de îmbolnăvire	33
4.2. Factori de risc ce se pot preveni	35
5. Cheltuielile pentru sănătate	42
6. În loc de concluzii. Un tablou de bord	46
Bibliografie și surse de date	48
Anexe	49
Coduri de țări și grupuri de țări. Abrevieri și definiții	68

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006)
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor din România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Fenomene și procese definatorii pentru evoluția integrării europene în acest deceniu și implicațiile lor asupra României (I)

Coordonator: dr. Petre Prisecaru

Autori: Mariana Papatulică, Laurențiu Bălțatu, dr. Petre Prisecaru, dr. Alina Dumitrescu

CUPRINS

Impactul noului cadru instituțional al UE asupra guvernancei comunitare

1. Impactul noului cadru instituțional al UE asupra guvernancei comunitare	1
1.1. Particularitățile sistemului de guvernare în UE	1
1.2. Impactul noului cadru instituțional al UE asupra guvernancei comunitare. Evoluția de la sistemul instituțional la procesele de instituționalizare	6
1.3. Sistemul de guvernare multinivel	13
1.4. Guvernanța multinivel și reconsiderarea rolului statului național	16
1.5. Rolul grupurilor de interese în sistemul de guvernare	20
1.6. Interacțiunea dintre guvernarea comunitară și piața unică	28

1.7. Efecte previzibile ale reformei instituționale din UE și ale Tratatului Constituțional asupra României	29
1.8. Soluții posibile pentru România de adaptare la schimbările din sistemul instituțional al UE	30
Bibliografie	32
2. Strategia de la Lisabona. Lansarea, evaluarea la mijlocul deceniului și noul start	33
2.1. UE la începutul anului 2000	33
2.1.1. Puncte tari	33
2.1.2. Puncte slabe	34
2.2. Lansarea Strategiei de la Lisabona	35
2.2.1. Necesitatea imperativă a lansării. Scurtă prezentare generală	35
2.2.2. Direcții principale de acțiune preconizate de Consiliul European la lansarea Strategiei de la Lisabona	38
2.3. Evaluarea, la mijlocul deceniului, a modului de implementare a Strategiei de la Lisabona	43
2.3.1. Raportul nesatisfăcător între obiective și rezultate. Cauze	43
2.3.2. Performanțele UE (în contextul aplicării Strategiei de la Lisabona), în raport cu cele ale SUA, țară etalon	48
2.3.3. Performanțele noilor țări membre prin prisma obiectivelor Strategiei de la Lisabona	52
2.4. Un nou start pentru Strategia de la Lisabona	52
2.4.1. Actualitatea stringentă a strategiei	56
2.4.2. Direcții de acțiune în vederea relansării Strategiei de la Lisabona	58
Bibliografie	69
3. Metoda deschisă de coordonare (MDC) – Rolul ei în cadrul guvernantei multinivel	71
3.1. Lansarea și consolidarea MDC	71
3.2. MDC și integrarea în sfera socialului	75

3.3. MDC, elementele centrale și caracteristicile principale	77
3.4. MDC și competitivitatea economiei comunitare	80
3.5. MDC – mod de guvernare în diverse domenii	82
3.6. Propunerile de constituționalizare a MDC din cadrul Convenției Europene. MDC și tratatul constituțional	89
Bibliografie	95
4. Europeanizarea și cadrul instituțional al Uniunii Europene	97
4.1. Definirea conceptului de europeanizare	97
4.2. Componentele europeanizării	97
4.2.1. Lărgirea Uniunii Europene	97
4.2.2. Dezvoltarea instituțiilor la nivelul Uniunii Europene	99
4.2.3. Europeanizarea prin propagarea valorilor instituționalismului european ...	103
4.2.4. Construcția europeană prin unificarea politică a Europei	105
4.2.5. Reforma instituțiilor europene	106
4.3. Mecanismele europeanizării	108
4.4. Impactul europeanizării pe diverse paliere	111
Bibliografie	121

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006)
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor din România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Fenomene și procese definitorii pentru evoluția integrării europene în acest deceniu și implicațiile lor asupra României (I)

Coordonator: dr. Petre Prisecaru

Autori: dr. Nicolae Idu, dr. Petre Prisecaru, Mariana Papatulică, dr. Alina Dumitrescu,
Laurențiu Bălțatu

CUPRINS

Rolul cooperării întărite în promovarea integrării flexibile

1. Preocupări ale Uniunii Europene legate de procesul de lărgire	1
1.1. Uniunea Europeană după extindere	1
1.2. Agenda 2007: o schimbare reală a paradigmei?	7
1.3. Rezultatele Consiliului European de la Bruxelles (16-17 dec. 2004)	11
1.4. Implicațiile extinderii UE asupra Politicii Europene de Securitate și Apărare	15
1.5. Perspective	27
Bibliografie	30

2. Europa cu două viteze	31
2.1. Europa cu două viteze după Maastricht	31
2.2. Europa cu două viteze după Amsterdam	35
2.3. Europa cu două viteze și cooperarea întărită	38
2.4. Competitivitatea, modelul social european și cooperarea întărită	40
2.5. Concluzii	42
Bibliografie	43
3. Cooperarea consolidată – formă sau instrument al integrării flexibile	44
Introducere	44
Partea I. Necesitatea mecanismului de cooperare consolidată. Scurt istoric	45
1. Obiectivele generale ale cooperării consolidate	47
2. Cooperarea consolidată: un răspuns util și necesar	48
3. Optimizarea mecanismului cooperării consolidate	49
Partea a II-a. Analiza procedurilor de inițiere, lansare și dezvoltare a unei cooperări consolidate, conform tratatelor de la Amsterdam și Nisa. Contribuții teoretice vizând îmbunătățirea mecanismului cooperării consolidate, premergătoare Tratatului Constituțional	51
1. Cererea de utilizare a cadrului constituțional al Uniunii	51
1.1. Inițiatorul și destinatarul cererii de utilizare	51
1.2. Conținutul cererii de utilizare	51
2. Acceptabilitatea cererii de utilizare	52
2.1. Condiții materiale	52
2.2. Condiții procedurale	54
2.3. Verificarea acceptabilității unei cereri de cooperare consolidată	57
3. Procedura de lansare a cooperărilor consolidate	58
3.1. Propunerea de autorizare	58

3.2. Consultarea	59
3.3. Adoptarea sau respingerea propunerii de autorizare	59
4. Participarea la cooperări consolidate	60
4.1. Modalități de acces	61
4.2. Modalități de adeziune	62
4.3. Modalități de suspendare, excludere și ieșire	63
5. Model de funcționare a cooperărilor consolidate (cadru instituțional, proceduri și grad de implicare a neparticipanților)	64
5.1. Cadrul instituțional și procedurile	64
5.2. Statutul cooperărilor întărite și măsurile adoptate în acest cadru	68
5.3. Finanțarea cooperărilor consolidate	68
Bibliografie	69
4. Cooperarea consolidată: un factor de întărire a mijloacelor de cooperare și de integritate europeană	71
4.1. Introducere	71
4.2. Aplicarea cooperării consolidate în domeniile cheie ale integrării europene	72
4.3. Menționarea cooperării consolidate în cadrul constituției europene	73
4.4. Procedurile de cooperare consolidată	75
4.5. Provocările participării la cooperarea consolidată	78
Bibliografie	81
5. Cooperarea întărită în politica externă și de securitate comună	82
5.1. Scurt istoric al etapelor parcurse în realizarea unei politici externe și de securitate comune	82
5.1.1. Progresele lente din perioada 1950-1987	82
5.1.2. Accelerarea progreselor după sfârșitul războiului rece	84
5.1.3. Viitorul PESC	95

5.2. Utilizarea cooperării întărite în PESC, ca instrument de integrare diferențiată	97
5.2.1. Necesitatea flexibilității în aplicarea PESC	97
5.2.2. Modalități de integrare diferențiată în materie PESC, anterioare introducerii cooperării întărite	98
5.2.3. Cooperarea întărită	101
5.3. Concluzii	111
Bibliografie	112

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006)
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor din România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Fenomene și procese definatorii pentru evoluția integrării europene în acest deceniu și implicațiile lor asupra României (I)

Coordonator: dr. Ecaterina Stănculescu

Autori: : dr. Ecaterina Stănculescu, dr. Alina Dumitrescu, Ionela Mînză

CUPRINS

Competitivitatea regională în Uniunea Europeană și conexiunile ei cu politicile comunitare

1. Precizări privind conceptul de competitivitate regională	1
1.1. Competitivitate în general	1
1.2. Competitivitatea regională	4
2. Competitivitatea regională, problemă de interes major pe plan mondial	6
3. Competitivitatea regională în Uniunea Europeană	14
3.1. Indicatori ai competitivității – regiuni performante din Uniunea Europeană	14
3.2. Factorii de competitivitate regională	17
3.3. Tipologia regională la nivelul UE-15	20

3.4. Factorii de competitivitate determinantă pentru regiunile cele mai performante din Uniunea Europeană	23
3.5. Competitivitatea regională în condițiile extinderii UE	28
3.6. Exemple de bune practici: Bavaria, una dintre cele mai competitive regiuni pe plan mondial	31
4. Competitivitatea regională în sfera de acțiune a politicilor comunitare	44
4.1. Politica regională și de coeziune	44
4.2. Politica agricolă comunitară	61
4.3. Politica pieței interne	63
4.4. Politica ajutoarelor de stat	64
4.5. Politica de cercetare-dezvoltare	65
4.6. Politica de mediu	66
4.7. Coordonarea în implementarea politicilor comunitare	67
5. Concluzii	70
6. Bibliografie selectivă	72

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006)
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor din România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Evoluții în procesul de globalizare, integrare regională și cooperare internațională. Impactul asupra României (I)

Coordonator: dr. Marcel Moldoveanu

Autor: dr. Anda Mazilu

CUPRINS

Elemente de impact economic, social și ecologic al investițiilor străine directe asupra dezvoltării statelor receptoare

Introducere	1
1. Efectele economice ale investițiilor străine directe	2
1.1. Despre efectele internaționalizării producției prin ISD	2
1.2. O serie de repere cu privire la efectele economice ale ISD	5
2. Efectele ISD asupra forței de muncă din statele de implantare	9
2.1. Despre strategiile marilor firme de internaționalizare prin ISD și efectele acestora asupra forței de muncă	9
2.2. Gama de efecte ale producției internaționale asupra forței de muncă	11

2.2.1. Generarea de locuri de muncă	11
2.2.2. Ameliorarea calității forței de muncă prin ISD	15
2.2.3. Efectele ISD asupra calității angajării personalului din statele de implantare	18
2.3. Influențarea prin politici guvernamentale a impactului ISD asupra forței de muncă angajate și a calității acestora	20
3. Investițiile străine directe și rolul lor în ocuparea forței de muncă în statele cu economie în tranziție, implicit în România	23
3.1. Dezvoltarea procesului investițional extern și efectele asupra forței de muncă locale	23
3.2. Efecte ale ISD asupra forței de muncă în state ale Europei Centrale	25
3.3. Efecte ale ISD asupra forței de muncă în România	29
4. Concluzii și aprecieri finale	33
4.1. Investițiile străine directe și economiile-gazdă	33
4.2. Tipuri de efecte ale ISD asupra forței de muncă din statele receptoare, factori de influențare și politici guvernamentale specifice	34
4.3. Impactul capitalului străin asupra forței de muncă în statele cu economie în tranziție, implicit în România	35
Anexa nr. 1	37
Anexa nr. 2	38
Bibliografie	40

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006)
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor din România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Evoluții în procesul de globalizare, integrare regională și cooperare internațională. Impactul asupra României (I)

Coordonator: dr. Marcel Moldoveanu

Autori: dr. Sarmiza Pencea, dr. Anda Mazilu

CUPRINS

Politica industrială în era globalizării. Consecințe pentru România

1. Globalizarea – fenomenul care redefinește prezentul și structurează viitorul economiei mondiale	1
1.1. Conceptul	1
1.2. Cele patru forțe motrice care susțin globalizarea	3
1.3. Etapele evolutive și natura fenomenului	7
1.4. Trăsăturile definitorii actuale și implicațiile lor asupra politicii industriale	10
2. Dezvoltarea industrială în perspectiva economiei globale	20

2.1. O nouă paradigmă a dezvoltării industriale și provocările ei la adresa politicii industriale	20
2.2. Rolul companiilor transnaționale și al ISD în crearea și susținerea avantajelor de competitivitate	25
3. Reformularea politicii industriale sub impactul globalizării	34
3.1. Spre o nouă politică industrială în era globalizării – evoluții, tendințe, reajustări, reformulări	34
3.2. Uniunea Europeană – reformulări ale politicii industriale în contextul extinderii și al globalizării	49
3.2.1. Scurtă privire înapoi	49
3.2.2. Privire înainte: o politică industrială pentru o Europă lărgită, avantajos integrată în economia globală	52
4. Politica industrială în România	61
4.1. O tranziție originală: 12 ani fără politică industrială	61
4.1.1. Evoluții ale industriei românești de prelucrare	61
4.1.2. Măsurile de liberalizare	66
4.1.3. Ajustarea structurală și ajutorul de stat	67
4.1.4. Dezvoltarea IMM	69
4.1.5. Mediul de afaceri	71
4.1.6. Investițiile străine directe	72
4.1.7. Investițiile în valori intangibile	77
4.1.8. Infrastructura	79
4.1.9. Relațiile comerciale externe	80
4.2. „... un document distinct și global de politică industrială” începând cu anul 2002	83
4.3. Scurt comentariu final	89
Anexe	92
Bibliografie	100

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006)
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor din România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Evoluții în procesul de globalizare, integrare regională și cooperare internațională. Impactul asupra României (I)

Coordonator: dr. Marcel Moldoveanu

Autori: dr. Marcel Moldoveanu, dr. Daniela Sebastiana Liușnea, dr. Florin Bonciu

CUPRINS

Noile dimensiuni ale procesului de interdependență între globalizare și integrare regională

1. Noile coordonate ale parteneriatului transatlantic în contextul globalizării și integrării regionale	1
1.1. Noul val al globalizării și impactul integrării regionale asupra evoluției relațiilor internaționale	1
1.2. Evoluții și mutații în relațiile de cooperare între Uniunea Europeană și America de Nord	3
1.3. Parteneriatul transatlantic, ecuația relațiilor bi și multilaterale	6
2. Integrarea europeană și CSI	20
2.1. Extinderea UE și comunitatea statelor independente	20

2.2. De la URSS la Comunitatea Statelor Independente	22
2.3. Relațiile comerciale dintre Uniunea Europeană și CSI	26
2.4. Cadrul relațiilor dintre Uniunea Europeană și Rusia	36
2.5. Relațiile comerciale dintre Uniunea Europeană și Rusia	41
3. Relația investiții străine directe – integrare regională și globalizare	50
3.1. Sensuri și componente ale globalizării ca fenomen economic	50
3.2. Factori de catalizare ai valului contemporan de globalizare	54
3.3. Importanța ISD în contextul economiei mondiale contemporane	55
3.4. Tendințe în evoluția investițiilor străine la nivel global	57
3.5. Investițiile străine directe și fenomenul globalizării	60
3.6. Evoluții recente ale fluxurilor de investiții străine directe (ISD) în plan mondial și regional	64
3.7. Perspective 2005-2008 ale globalizării și fluxurilor mondiale de ISD	67
Concluzii	70
Bibliografie	75

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006)
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor din România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Evoluții în procesul de globalizare, integrare regională și cooperare internațională. Impactul asupra României (I)

Coordonator: dr. Marcel Moldoveanu

Autori: Marin Frâncu, Mirela Simion

CUPRINS

Pregătirea României pentru exigențele structurale ale Sistemului Financiar Regional

1. Întărirea sistemului financiar al României – o urgență prea mult amânată	5
2. Stabilitatea financiară – țintă a îmbunătățirii structurii și funcționării sistemului financiar	8
3. Axiomele conceptuale ale întăririi sistemului financiar al României	10
3.1. Conceptul sistemului financiar	10
3.2. Conceptul stabilității financiare	12
3.3. Conceptul riscului sistemic	16
4. Evaluarea stabilității financiare	17

5. Înțelegerea structurii și a funcțiilor sistemului financiar european	22
6. Clasificarea piețelor financiare europene	27
7. Piața monetară europeană	29
8. Piața europeană a titlurilor securizate de debit	31
9. Piețele europene de acțiuni de capital	37
10. Intrarea principalelor burse europene de capital într-o nouă fază de consolidare ...	43
10.1. EURONEXT așteptată în marea cursă europeană pentru preluarea LSE	45
10.2. Pregătirea negocierilor prin încetarea „războiului competițional”	49
10.3. London Stock Exchange – miza competiției bursiere franco-germane	50
10.4. Probleme strategice în guvernarea companiei London Stock Exchange	52
10.5. Un proces complex de negocieri, avantaje, concesi și ipoteze în consolidarea principalelor burse europene	54
11. Intermediarii financiari europeni și rolul lor în sistemul financiar european	55
11.1. Instituțiile europene de credit	58
11.2. Alți intermediari financiari	63
12. Caracteristicile și componența infrastructurii sistemului financiar european	67
12.1. Sistemele de plăți de mare valoare	68
12.2. Sistemele de plăți cu amănuntul	79
12.3. Instrumentele de plată cu amănuntul din zona euro	80
13. Întârzierea integrării pieței unice de plăți cu amănuntul a zonei euro	82
13.1. Respectarea unor principii de bază în plățile cu amănuntul	83
13.2. Implicarea Eurosystemului în crearea pieței unice de plăți cu amănuntul	84
13.3. Noul cadrul legislativ european al plăților cu amănuntul	87
13.4. Aspecte ale integrării legate de utilizarea instrumentelor de plată cu amănuntul	90
13.5. Certitudinea juridică mărește eficiența plăților cu amănuntul	91

13.6. Protecția consumatorilor și securitatea plăților cu amănuntul	94
14. Supravegherea sistemelor europene de plăți și de decontare financiară	95
14.1. Supravegherea sistemelor de plăți de mare valoare și de importanță sistemică	95
14.2. Supravegherea sistemelor de plăți cu amănuntul	100
15. Infrastructura financiară ajutătoare: Sistemele de servicii de cliring și de decontare financiară în zona euro	103
15.1. Servicii de decontare a tranzacțiilor cu instrumente financiare	104
15.2. Sistemele europene de decontare a instrumentelor financiare securizate	107
15.3. Sistemele de decontare a instrumentelor financiare securizate (SSS) eligibile pentru operațiuni ale Eurosystemului	108
15.4. Eligibilitatea legăturilor dintre sistemele de decontare a instrumentelor financiare din zona euro	111
16. Probleme ale integrării piețelor europene de instrumente financiare	114
16.1. Expansiunea contra-părților centrale pe piețele europene de servicii de compensare și decontare a tranzacțiilor cu instrumente financiare	114
16.2. Lărgirea gamei de servicii financiare furnizate de contra-părțile centrale europene	121
16.3. Insuficiența infrastructurii de cliring pe piețele OTC de derivate financiare .	122
16.4. Standarde și recomandări pentru integrarea pieței europene de instrumente financiare	126
17. Profilul actual al sistemului financiar al României	126
18. Structura, performanțele și controlul riscurilor în sectorul bancar al României	130
18.1. Schimbările structurale din sistemul bancar al României	133
18.2. Identificarea riscurilor în procesul de supraveghere a sistemului bancar al României	136
19. Continuarea integrării europene a sistemului financiar românesc	142
20. Necesitatea unei viziuni holistice a dezvoltării sistemului financiar al României ..	145

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Tema de cercetare:

*Dezvoltarea producției de software și a serviciilor informatizate în România. O analiză
prospectivă*

Coordonator: Radu Gheorghiu

Colectiv de autori: Radu Gheorghiu; Răzvan Ciobotaru; Mihai Moia; Viorel Niță;
Mircea Tătar; Manuela Unguru; Diana Vintilă

CUPRINS

1. Politica europeană în domeniul societății informaționale	3
2. E-guvernarea	7
3. Comerțul electronic	19
4. Serviciile bancare electronice (e-banking)	23
5. E-educația	27
6. E-sănătatea	36
7. Infrastructura IT în România	39
8. Aspecte legate de securitatea tehnologiei informației și a comunicațiilor	57
9. Piața românească de aplicații software pentru afaceri	69
10. Dezvoltarea industriei naționale de software	82

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

**Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei românești
în contextul tendințelor actuale din economia mondială și europeană**

Tema de cercetare:

Analiza de competitivitate a industriei de hardware

Coordonator: dr. Maria Cartas

Autor: Manuela Unguru

CUPRINS

1. Introducere	3
2. Metodologii de analiză a competitivității	5
3. Stadiul actual a industriei hardware în România comparativ cu UE	11
3.1. Piața TIC	13
3.2. Analiza competitivității externe a industriei românești de hardware	17
4. Perspective	25
Bibliografie	26

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

**Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei românești
în contextul tendințelor actuale din economia mondială și europeană**

Tema de cercetare:

*Valorificarea în condiții de eficiență a exportului românesc de mobilă prin recâștigarea pieței
ruse, ca deosebit de primă importanță pentru furnizorii români*

Coordonator: dr. Maria Cartas

Responsabil temă: Mihaela Bălțatu

Autori: Mihaela Bălțatu; Simona Zamșa

CUPRINS

1. Federația Rusă: indicatori macroeconomici	2
2. Piața mobilei în Federația Rusă	6
2.1. Producția de mobilă	6
2.2. Principalele probleme cu care se confruntă fabricile de mobilă în Federația Rusă	7
2.3. Consumul de mobilă în Federația Rusă	9
2.4. Experiența firmei IKEA pe piața rusă	15
3. Comerțul cu mobilă al Federației Ruse	18

4. Exportul românesc în Federația Rusă	23
5. Concluzii și propuneri de stimulare a exportului de mobilă pe piața rusă	26

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

**Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei românești
în contextul tendințelor actuale din economia mondială și europeană**

Tema de cercetare:

*Valorificarea în condiții de competitivitate ridicată a resurselor de sare – una din principalele
bogății naturale ale țării*

Coordonator: dr. Maria Cartas

Responsabil temă: dr. Anca Dragomirescu

Colectiv de autori: dr. Anca Dragomirescu; dr Dana Ghițac; drd. Florela Stoian

CUPRINS

1. Obținerea și utilizarea sării	1
1.1. Modalități de obținere a sării	2
1.2. Utilizările sării	5
1.3. Stocurile	12
1.4. Transportul	12
2. Rezervele, producția și consumul de sare la nivel mondial	14
2.1. Introducere	14
2.2. Producția de sare la nivel mondial	15

2.3. Producția, consumul, comerțul și prețurile aferente produsului sare în SUA, în perioada 2000-2004	18
2.4. Gradul de acoperire a consumului de sare pe zone geografice și țări din producție proprie și din import pe surse de proveniență	19
2.5. Proiecte de dezvoltare și perspectivele producției de sare la nivel mondial	19
2.6. Consumul de sare la nivel mondial	21
3. Comerțul internațional cu sare și evoluția prețurilor pe perioada 1995-2005 (6 luni) la diverse sortimente de sare	25
3.1. Exportul mondial (caracterizare generală)	25
3.2. Importul mondial de sare	26
3.3. Evoluția prețurilor (caracterizare generală)	26
3.4. Evoluția comerțului și prețurilor cu sare la diverse sortimente pe piața Germaniei pe perioada 1995-2005 (6 luni)	28
3.5. Evoluția comerțului internațional cu sare în anii 1996-2001	28
4. Prezent și perspective pe piața românească a sării	55
4.1. Scurt istoric al exploatării sării în România	55
4.2. Strategia în domeniul desfacerii produselor	57
4.3. Restructurarea tehnologică	60
4.4. Restructurarea în domeniul protecției mediului înconjurător	66
4.5. Contribuția cercetării la realizarea strategiei de restructurare	68
4.6. Strategia de restructurare managerială	69
4.7. Strategia integrării în structurile Comunității Europene	69
4.8. Rezervele de sare de pe teritoriul României	70
Concluzii	82
Anexe	85
Bibliografie	93

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

**Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei românești
în contextul tendințelor actuale din economia mondială și europeană**

Tema de cercetare:

*Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei românești de mijloace
de transport*

Coordonator: dr. Maria Cartas

Autor: Rodica Negescu

CUPRINS

1. Principalele evoluții și caracteristici ale industriei mijloacelor de transport din țările membre UE	2
1.1. Mijloace de transport rutier	15
1.2. Părți/subansamble și accesorii pentru autovehicule	27
1.3. Echipament feroviar	32
1.4. Construcții navale	41
2. Competitivitatea industriei europene a mijloacelor de transport: tendințe, factori, obiective	49
2.1. Obiectivele strategiei Lisabona referitoare la competitivitate	49
2.2. Adaptabilitatea și flexibilitatea firmelor	50

2.3. Activitatea de cercetare – dezvoltare (R&D)	51
2.4. Inovația	53
2.5. Promovarea și transferarea tehnologiilor noi și avansate; utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicații (ICT) cât și a practicilor electronice de afaceri	58
2.6. Factorul uman	63
2.7. Consumul de energie	66
2.8. Specializarea și concentrarea producției și exportului	69
2.9. Optimizarea rețelei de distribuție a automobilelor	69
2.10. Armonizarea prețurilor automobilelor pe piața UE	73
3. Evoluții recente în industria mijloacelor de transport din România	77
Perspectivile pe termen scurt ale industriei producătoare de mijloace de transport; principalele direcții viitoare de acțiune	86
Anexa 1 Strategia și obiectivele grupului PSA Peugeot – Citroën pentru perioada 2001-2004	90
Anexa 2 Restructurarea industriei auto din Europa, SUA și Japonia	96
Anexa 3 Principalele recomandări ale studiului „Perspectivile navigației pe apele interioare în cadrul unei Europe lărgite”	97

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

**Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei românești
în contextul tendințelor actuale din economia mondială și europeană**

Tema de cercetare:

Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei prelucrătoare românești

Coordonator: dr. Maria Cartas

Autor: dr. Maria Cartas

CUPRINS

Introducere	3
1. Evoluții și tendințe majore în economia UE	5
1.1. Efectele lărgirii UE	5
1.2. Evoluția structurii economice în UE-25 pe sectoare de activitate	7
1.3. Evoluția structurii economice în UE-25 după clasa de mărime a firmelor	13
1.4. Tendințe în producția industrială a UE-25	15
1.5. Tendințe în domeniul forței de muncă ocupate în industria UE-25	16
1.6. Tendințe în domeniul comerțului exterior cu produse manufacturate	18
2. Aspecte noi și provocări în domeniul competitivității	20

2.1. Competitivitatea în contextul modificării peisajului industrial european ca efect al lărgirii UE	20
2.2. Impactul dezvoltării societății bazate pe cunoaștere	21
2.3. Rolul reorganizării firmelor	28
2.4. Competitivitatea în domeniul industriei prelucrătoare	31
3. Evoluții și tendințe majore în industria prelucrătoare românească	36
3.1. Evoluții cantitative și structurale	36
3.2. Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei prelucrătoare românești	48
3.2.1. Modernizarea tehnologică	52
3.2.2. Utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor	56
3.2.3. Dezvoltarea activității de cercetare-dezvoltare și de inovare	60
3.2.4. Dezvoltarea cooperării industriale	62
3.2.5. Susținerea dezvoltării IMM	67
3.2.6. Asigurarea compatibilității proceselor de producție și a produselor cu mediul înconjurător	68
3.2.7. Alte direcții de acțiune	69
Concluzii	70
Bibliografie selectivă	72

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

**Oportunități de creștere a potențialului competitiv al industriei românești
în contextul tendințelor actuale din economia mondială și europeană**

Tema de cercetare:

*Promovarea în condiții de eficiență sporită a exportului României de produse siderurgice
cu grad ridicat de prelucrare în contextul aderării la Uniune Europeană*

Coordonator: Octavian Rădulescu

Colectiv de autori: Cristina Bumbac; Ecaterina Pațilea; Emilia Bălan;
Octavian Rădulescu

CUPRINS

1. Provocarea siderurgiei la început de nou mileniu	1
1.1. Noi elemente definitorii ale siderurgiei pe plan mondial	1
1.2. CECO – o instituție pe cale de dispariție	3
1.3. Tendințele actuale în siderurgia mondială	6
1.4. Noul plan de măsuri de sustenabilitate propus de IISI	11
1.5. Concluzii	24
2. Producția mondială de laminate din oțel	27
2.1. Producția de laminate la cald	27

2.2. Produse cu grad ridicat de prelucrare	39
2.3. Consumul aparent de produse finite din oțel	41
3. Comerțul mondial cu laminate din oțel	43
3.1. Importul mondial cu laminate din oțel	45
3.2. Exportul mondial cu laminate din oțel	52
3.3. Aspecte sintetice ale comerțului mondial cu laminate din oțel	59
4. Comerțul exterior al României de produse siderurgice. Promovarea în condiții de eficiență a exportului	61
4.1. Evoluția exportului total de laminate din oțel, în anii 1995, 2000-2004	61
4.2. Evoluția structurii exportului României de produse siderurgice, în anii 1995, 2000-2004	63
4.3. Orientarea geografică a exporturilor României de produse siderurgice, în anii 1989, 2004	71
4.4. Evoluția importurilor României de produse siderurgice	73
4.5. Piețe potențiale la exportul României de produse siderurgice	74
4.6. Concluzii	76
5. Studiu de caz: China – o provocare pentru economia mondială	82
5.1. Elemente definitorii	82
5.2. Resursele de minereuri metalice le Chinei	83
5.3. Feroaliajele chinezești se regăsesc în oțelurile din toată lumea	104
5.4. Influența Chinei pe piața deșeurilor feroase	123
5.5. Siderurgia chineză intră într-o nouă fază	128
5.6. Concluzii	132
Bibliografie	136

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Serviciile de producție, competitivitatea și integrarea României în UE

Tema de cercetare:

Integrarea serviciilor în piața internă. Impactul asupra României

Coordonator: dr. Agnes Ghibuțiu

Autori: dr. Agnes Ghibuțiu; drd. Mădălina Boureanu

CUPRINS

Introducere	1
1. Serviciile de producție: o componentă cheie a strategiei UE în materie de competitivitate	1
1.1. Serviciile în contextul pieței interne a UE	1
1.1.1. Serviciile și piața internă: o scurtă retrospectivă	1
1.1.2. Diagnoza stadiului anual al pieței interne. Costurile fragmentării	3
1.2. Intensificarea preocupărilor vizând integrarea piețelor de servicii	6
1.2.1. Cauzele intensificării acțiunilor în direcția liberalizării comerțului intracomunitar cu servicii	6
1.2.2. Noua ofensivă în direcția liberalizării și integrării piețelor de servicii	7

1.3. Semnificația Comunicării Comisiei Europene privind competitivitatea serviciilor de producție și contribuția lor la performanța întreprinderilor europene	11
1.3.1. Context și obiective	11
1.3.2. Sferă de cuprindere: ce sunt serviciile de producție?	12
2. Serviciile de producție: determinant major al competitivității economiei UE	15
2.1. Importanța economică a serviciilor de producție în UE	15
2.1.1. Locul serviciilor de producție în economia de piață a UE	15
2.1.2. Serviciile de producție în noile state membre ale UE	18
2.1.3. Evoluția forței de muncă în sectorul de servicii din UE și SUA	19
2.1.4. Structura întreprinderilor în sfera serviciilor de producție în UE	23
2.1.5. Dinamica întreprinderilor în sfera serviciilor de producție în UE	24
2.2. Interacțiunea serviciilor de producție cu celelalte sectoare economice	27
2.2.1. Rolul serviciilor de producție în lanțul valorii întreprinderilor	27
2.2.2. Externalizarea serviciilor	31
2.3. Productivitatea muncii în sectorul serviciilor de producție	32
2.3.1. Evoluții recente în planul productivității muncii	33.
2.3.2. Probleme asociate cu măsurarea productivității muncii	36
2.4. Factori determinanți ai creșterii productivității muncii	37
2.4.1. Utilizarea noilor TIC	38
2.4.2. Activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare	44
2.4.3. Înzestrarea cu resurse umane	49
2.5. Comerțul internațional și investițiile străine directe	55
2.5.1. Comerțul internațional în sfera serviciilor de producție	55
2.5.2. Investițiile străine directe în sfera serviciilor de producție	59
3. Planul de acțiune în vederea sporirii competitivității serviciilor de producție în UE	61

3.1. Identificarea problemelor cheie în termeni de politici economice	61
3.2. Propuneri de acțiune în termeni de politici economice	62
3.3. Concluziile Consiliului UE privind competitivitatea serviciilor de producție	67
3.4. Stabilirea unui cadru coerent: Planul de acțiune pentru implementarea puterilor Comisiei Europene	68
3.4.1. Forumul European pentru serviciile de producție	69
3.4.2. Concluziile Forumului European la mijlocul anului 2005	70
3.4.3. Recomandările Forumului: o „țintă mobilă”	71
4. Dimensiunea legislativă a preocupărilor de îmbunătățire a competitivității serviciilor de producție în UE	73
4.1. Semnificația și conținutul Directivei privind serviciile în piața internă	73
4.1.1. Componentele principale ale Directivei	74
4.1.2. Reacțiile față de Directivă: Raportul Gebhardh	79
4.2. Problemele liberalizării comerțului cu servicii intra-UE	83
4.3. Impactul economic al Directivei privind serviciile în piața internă	90
5. UE și liberalizarea comerțului cu servicii în contextul OMC	96
5.1. Comerțul internațional și competitivitatea serviciilor de producție din UE	96
5.2. UE și liberalizarea multilaterală a comerțului cu servicii	99
5.2.1. Raporturile dintre politica UE vizând piața internă și politica sa comercială externă	100
5.2.2. Stadiul negocierilor din domeniul serviciilor în OMC. Poziția UE	102
5.2.3. Semnificația și conținutul ofertei UE	104
6. Concluzii și sugestii în termeni de politici economice	108
6.1. Concluzii privind noua ofensivă a UE de integrare a serviciilor în piața internă	108
6.1.1. Serviciile în contextul pieței interne	108
6.1.2. Inițiativele recente de liberalizare și integrare a piețelor de servicii	110

6.1.3. Diagnoza serviciilor de producție din UE și Planul de acțiune	112
6.1.4. UE și liberalizarea multilaterală a comerțului cu servicii	117
6.2. Impactul asupra României al liberalizării și integrării piețelor de servicii	118
6.2.1. Efectele potențiale în termeni politici	118
6.2.2. Dezavantajele competitive ale României în sfera serviciilor	121
6.2.3. Sugestii în termeni de politică economică	127
Bibliografie	133

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Serviciile de producție, competitivitatea și integrarea României în UE

Tema de cercetare:

Perspectivile în evoluția cererii, ofertei și a prețurilor pe principalele piețe și la bursele internaționale de mărfuri (produse agroalimentare, materii prime agricole nealimentare)

Coordonator: Octavian Rădulescu

Colectiv de autori: Cornelia Păunescu; Emilia Alda; Monica Bălțatu; Simona Zamșa

CUPRINS

1. Cereale	1
2. Uleiuri vegetale comestibile	11
3. Făinuri proteice	16
4. Carne	21
5. Cafea	33
6. Zahăr	38
7. Celuloza papetară	43
8. Bumbac	46

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Serviciile de producție, competitivitatea și integrarea României în UE

Tema de cercetare:

Perspectivile în evoluția cererii, ofertei și a prețurilor pe principalele piețe și la bursele internaționale de mărfuri (produse siderurgice, deșeuri metalice, metale neferoase și prețioase)

Coordonator: Octavian Rădulescu

Colectiv de autori: Octavian Rădulescu; Cristina Bumbac; Doina Stere; Ecaterina Pațilea;
Florea Stoian; Anca Dragomirescu; Emilia Bălan; Dana Ghițac

CUPRINS

1. Piața oțelului	1
2. Feroaliaje	16
3. Deșeuri feroase	42
4. Metale neferoase	62
4.1. Aluminiu	62
4.2. Cupru	69
4.3. Plumb	76
4.4. Zinc	79
4.5. Nichel	83

4.6. Cositor	89
4.7. Piața deșeurilor neferoase	95
5. Metale prețioase	103
Bibliografie	124

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Serviciile de producție, competitivitatea și integrarea României în UE

Tema de cercetare:

Perspectivile în evoluția cererii, ofertei și a prețurilor pe principalele piețe și la bursele internaționale de mărfuri (țiței, produse petroliere, intermediari petrochimici și uree)

Coordonator: Laurențiu Bălțatu

Autori: Laurențiu Bălțatu; Mariana Papatulică

CUPRINS

1. Țiței	1
2. Produse petroliere	14
Anexe privind evoluția prețurilor țițeiului și ale produselor petroliere pe piețele spot vest-europene	25
3. Intermediari petrochimici	40
4. Uree	51

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Serviciile de producție, competitivitatea și integrarea României în UE

Tema de cercetare:

Perspectivile în evoluția cererii, ofertei și a prețurilor pe principalele piețe și la bursele internaționale de mărfuri (produse agroalimentare, materii prime agricole nealimentare)

Coordonator: Monica Bălțatu

Colectiv de autori: Monica Bălțatu; Emilia Bălan; Ecaterina Pațilea; Simona Zamșa;
dr. Anca Dragomirescu;

CUPRINS

1. Cereale	1
2. Uleiuri vegetale comestibile	14
3. Carne	22
4. Cafea	38
5. Zahăr	49
6. Bumbac	55
7. Celuloză papetară	62

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Contextul economic internațional al dezvoltării economico-sociale a României

Tema de cercetare:

Economia Europei de Est și de Sud-Est – prezent și perspective

Coordonator: Gabriel Munteanu

Colectiv de autori: Gabriel Munteanu; Mădălina Boureanu; Alina Dumitrescu; Daniela Liușnea; Gabriel Munteanu

CUPRINS

Partea I

Introducere	1
1.1. Europa se Sud-Est – cea mai dinamică regiune din Europa	1
1.2. Moștenirea trecutului umbrește drumul către Uniunea Europeană	2
1.2.1. Crizele politice au condus la ani de inerție	2
1.2.2. Opțiuni privind aderarea la Uniunea Europeană	3
1.2.3. 2005, un an hotărâtor	5
1.3. Diminuarea decalajelor, dar cu frâna de mână trasă	6
1.3.1. Cea mai dinamică expansiune a pieței din Europa	8
1.3.2. Creștere discreditată	10

1.4. Noile orizonturi aduc oportunități de creștere	12
1.4.1. Nivel încă scăzut al comerțului regional	14
1.4.2. Intensificarea schimburilor comerciale ale țărilor din Balcanii de Vest cu Uniunea Europeană	16
1.4.3. O nouă etapă către convergența cu UE și zona de comerț liber	16
1.4.4. Creșterea fluxurilor receptate de ISD	17
1.4.5. Echilibru în vederea continuării investițiilor în regiune	22
1.4.6. Parlamentul European și-a dat avizul pentru aderarea României și Bulgariei	23
1.5. Perspectivele de dezvoltare economică a țărilor din Europa de Est și Sud-Est în anul 2006.....	25
Partea a II-a	
2.1. Albania	30
2.2. Bulgaria	33
2.3. Bosnia-Herțegovina	37
2.4. Croația	40
2.5. F.R.I. a Macedoniei	43
2.6. Federația Rusă	45
2.7. Serbia-Muntele Negru	60
2.8. Ucraina	63
Bibliografie	71

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Contextul economic internațional al dezvoltării economico-sociale a României

Tema de cercetare:

Economia țărilor membre CSI și a Chinei, Indiei, Cubei, Mongoliei și Vietnamului - Prezent și perspective

Autor: dr. Daniela Sebastiană Liușnea

CUPRINS

Introducere	1
1. Comunitatea statelor independente	6
1.1. Țările membre CSI în 2004	12
1.2. Economia țărilor membre CSI în trimestrul I 2005	24
1.3. Comerțul exterior al Comunității Statelor Independente	31
1.4. Comerțul exterior în trimestrul I 2005	36
2. Aprecieri privind economiile țărilor membre CSI	39
2.1. Armenia	39
2.2. Azerbaidjan	41
2.3. Georgia	43
2.4. Federația Rusă	45

2.5. Belarus	53
2.6. Moldova	54
2.7. Ucraina	56
2.8. Kazahstan	59
2.9. Kârgâzstan	61
2.10. Tadjikistan.....	63
2.11. Turkmenistan	64
2.12. Uzbekistan	66
3. Asia și impactul asupra economiei mondiale	68
4. China	74
5. India	96
6. Mongolia	99
7. Vietnam	101
8. Cuba	103

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Contextul economic internațional al dezvoltării economico-sociale a României

Tema de cercetare:

Economia mondială în viziunea ONU, Proiectul LINK

Coordonator: Constantin Ciupagea

Colectiv de autori: Constantin Ciupagea; Geomina Țurlea; Manuela Unguru;
Radu Gheorghiu; Adrian Ciobotaru; Mihai Moia; Viorel Niță;
Diana Vintilă; Mircea Tătar-Moisescu

CUPRINS

1. Conjunctura economiei mondiale	4
1.1. Considerații privind dezechilibrele globale	5
1.2. Rata de schimb și ajustarea dezechilibrelor	7
1.3. Evoluții ale comerțului internațional și ale prețurilor	9
1.3.1. Comerțul mondial în 2004-2005	9
1.3.2. Situația actuală și prognoze privind prețurile petrolului	12
1.3.3. Evoluția prețurilor la alte mărfuri decât petrolul	16
1.4. Perspectiva regională	17
1.4.1 America de Nord	17

1.4.2. Țările dezvoltate din Asia	18
1.4.3. Europa de Vest	20
1.4.4. Noile țări membre ale UE	22
1.4.5. Europa de Sud-Est	23
1.4.6. Comunitatea statelor independente	24
1.4.7. Africa	26
1.4.8. Asia de Vest	28
1.4.9. Asia de Sud	29
1.4.10. Asia de Est	31
1.4.11. America Latină	32
2. România	34
2.1. Starea actuală și tendințe	34
2.2. Ipoteze de politică și sumarul prognozelor	38
3. Bulgaria	45
3.1. Tendințe recente	45
3.2. Ipoteze de politici naționale și contextul internațional	46
3.3. Rezumatul prognozei	47
4. Polonia	48
4.1. Tendințe recente	48
4.2. Ipoteze și politici naționale	49
4.3. Rezumatul prognozelor	49
4.4. Aspect politice și incertitudini	50
5. Ungaria	51
5.1. Tendințe recente	51
5.2. Mediul internațional	51
5.3. Rezumatul prognozei	52
5.4. Aspecte politice și incertitudini	53

6. Cehia	54
6.1. Contextul general	54
6.2. Tendințe recente	54
6.3. Ipoteze de politici naționale și contextul internațional	55
6.4. Rezumatul prognozei	57
6.5. Aspecte politice și incertitudini	57
7. Croația	58
7.1. Tendințe recente	58
7.2. Ipoteze de politici naționale și contextul internațional	61
7.3. Aspecte politice și incertitudini	63
8. Slovenia	65
8.1. Contextul general	65
8.2. Mediul extern și politica economică	67
8.3. Prognoze	67
9. Turcia	69
9.1. Tendințe recente	69
9.2. Contextul internațional și ipoteze asupra politicii naționale	70
9.3. Sumarul previziunilor	71
9.4. Aspecte politice și incertitudini	71
10. China	74
10.1. Tendințe recente	74
10.2. Aspecte politice	74
10.3. Contextul internațional	76
10.4. Rezumatul previziunii	77

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Contextul economic internațional al dezvoltării economico-sociale a României

Tema de cercetare:

Economia țărilor din America Latină și zona Caraibelor – prezent și viitor

Coordonator: Gabriel Munteanu

Colectiv de autori: Gabriel Munteanu; Mădălina Boureanu

CUPRINS

Introducere	1
1. Evoluția economică a statelor din America Latină și zona Caraibelor în anul 2004 și perspective pentru 2005	1
1.1. Evoluție economică semnificativă în 2004	1
1.2. Perspectivele economice pentru 2005	6
1.3. Unele considerente privind realizarea unei creșteri economice durabile în America Latină și zona Caraibelor	8
2. Pilonii Americii Latine	12
2.1. Argentina	12
2.2. Brazilia	17
2.3. Mexic	22
2.4. Venezuela	26

3. Gruparea regională Mercosur	30
3.1. Construcția integrării sudice	30
3.2. Nașterea unui proiect ambițios	31
3.3. Importanța Mercosur în economia globală	34
3.4. Beneficiile integrării regionale și obstacolele în calea integrării economice depline	36
3.5. Negocierea cu terții: proiecte și probleme	39
3.6. Relațiile grupării Mercosur cu Comunitatea Andină	43
3.6.1. Avantajele Comunității Statelor Sud-Americane	44
3.6.2. Dezavantajele Comunității Statelor Sud-Americane	44
3.6.3. Proiecte de viitor	45
3.6.4. Angajamente asumate	45
3.7. Relațiile grupării Mercosur cu Uniunea Europeană	46
3.7.1. Dialogul politic	47
3.7.2. Cooperarea	47
3.7.3. Comerț și investiții	48
3.8. Unele considerente privind gruparea regională Mercosur	49
3.9. Perspective sumbre pentru comerțul liber pan-american	50
4. Concluzii și sugestii privind dezvoltarea relațiilor de cooperare ale României cu țările Americii Latine	53
4.1. Relațiile economice ale României cu țările din America Latină	53
4.1.1. Argentina	54
4.1.2. Brazilia	55
4.1.3. Mexic	56
4.1.4. Venezuela	57
4.2. Unele considerente privind dezvoltarea relațiilor de cooperare ale României cu țările Americii Latine	58
Bibliografie	63

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Economia postaderare a noilor țări membre ale Uniunii Europene.
Promovarea bunelor practici pentru România

Tema de cercetare:

Economia noilor țări membre în cadrul UE-25: bilanțul primului an de extindere

Coordonator: dr. Virginia Câmpeanu

Colectiv de autori: dr. Virginia Câmpeanu; Cornel Albu; drd. Eugen Andreescu;
Elena Botezatu; Andreea Drăgoi; Victor Iancu; dr. Adela Ionescu;
drd. Lucia Iordache; dr. Liliana Rădulescu; Dragoș Sălăgean;
Rodica Velciu

CUPRINS

Introducere	1
1. Performanțe economice în țările central și est europene în primul an de lărgire spre est a Uniunii Europene și perspective	1
1.1. Performanțe economice agregate la nivelul noilor țări membre din centrul-estul Europei și perspective pentru 2005-2006	1
1.2. Analiza SWOT a performanțelor economice în țările central și est europene noi membre și în UE-25	16
2. Bilanțul beneficiilor și costurilor integrării în fiecare țară din centru și estul Europei la un an de la aderare și perspective	27

2.1. Cehia	27
2.1.1. Evoluția situației economice în 2004	27
2.1.2. Perspective în 2005-2006	29
2.2. Estonia	31
2.2.1. Evoluția situației economice în 2004	31
2.2.2. Previzuni pentru 2005 și 2006	32
2.3. Letonia	34
2.3.1. Evoluția situației economice în 2004	34
2.3.2. Previzuni pentru 2005-2006	35
2.4. Lituania	37
2.4.1. Evoluția situației economice în 2004	37
2.4.2. Perspectivele economiei Lituaniei în anii 2005-2006	38
2.5. Polonia	41
2.5.1. Evoluția situației economice în 2004	41
2.5.2. Perspectiva evoluției economice în 2005 și 2006	44
2.6. Ungaria	50
2.6.1. Evoluția situației economice în 2004	50
2.6.2. Perspectivele economiei Ungariei în anii 2005-2006	51
2.7. Slovacia	53
2.7.1. Evoluția situației economice în 2004	53
2.7.2. Perspectivele economiei Slovaciei în anii 2005-2006	55
2.8. Slovenia	57
2.8.1. Evoluția situației economice în 2004	57
2.8.2. Perspectivele dezvoltărilor economico-sociale în anii 2005-2006	59
3. Stadiul pregătirii pentru trecerea la euro a celor zece state noi membre ale UE	61
3.1. Analiza stadiului de pregătire a trecerii la moneda unică în cele zece noi state membre	61
3.2. Analiza pe țări a stadiului de pregătire pentru trecerea la Euro	63

3.3. Dificultățile aderării țărilor din Europa Centrală și de Est la zona Euro	65
3.4. Mecanismul cursului de schimb – ERM-2 – instrument flexibil al realizării convergenței	67
3.5. Analiza stadiului de îndeplinire a criteriilor de convergență pe țări	72
Bibliografie	76

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Economia postaderare a noilor țări membre ale Uniunii Europene.
Promovarea bunelor practici pentru România

Tema de cercetare:

*Perspectivăe agriculturii și comerțului agricol ale comerțului agricol ale României
și ale celorlalte țări membre și candidate, 2005-2012*

Coordonator: dr. Virginia Câmpeanu

Colectiv de autori: dr. Virginia Câmpeanu;

CUPRINS

Introducere	1
1. Aderarea României și Bulgariei la UE – implicații pentru piața produselor agricole ..	3
2. Situația în agricultura noilor state membre ale UE la un an după aderare	7
3. Perspective pe piața unor produse agricole din UE 25 până în anul 2012	12
3.1. Perspective pe piața cerealelor din Uniunea Europeană	12
Perspective pe piața cerealelor din Uniunea Europeană	12
3.1.1. Grâu moale	15
3.1.2. Grâu drum	17
3.1.3. Porumb	17

3.1.4. Orz	19
3.2. Semințe oleaginoase	20
3.3. Carne	22
3.3.1. Sectorul bovine – carne vită, vițel	22
3.3.2. Carne de porc	25
3.3.3. Carne de pasăre	27
3.3.4. Carne de ovine-caprine	29
3.4. Lapte și produse lactate	30
Brânzeturi	31
Anexe	33

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Economia postaderare a noilor țări membre ale Uniunii Europene.
Promovarea bunelor practici pentru România

Tema de cercetare:

Economia postaderare a noilor țări membre ale Uniunii Europene.
Promovarea bunelor practici pentru România
Economia țărilor membre OCDE – prezent și perspective

Coordonator: Cornel Albu

Colectiv de autori: Cornel Albu; Eugen Andreescu; Andreea Drăgoi; Victor Iancu;
Lucia Iordache; Simona Poladian; Nicoleta Popa; Liliana Rădulescu;
Dragoș Sălăgean; Rodica Velciu

CUPRINS

1. Evoluția conjuncturii economice pe ansamblul țărilor membre OCDE în anul 2004 și perspectivele acesteia pentru anii 2005-2006	1
1.1. Tendințe ale conjuncturii economice pe ansamblul OCDE și zona Euro în 2005-2006	1
1.2. Previzuni ale evoluției conjuncturii economice mondiale, pe ansamblul OCDE și zona Euro în 2005-2006	21
2. Evoluția conjuncturii economice în principalele țări membre în 2004 și perspectivele acesteia în 2005-2006	27

2.1. Statele Unite ale Americii	27
2.2. Japonia	39
2.3. Germania	48
2.4. Marea Britanie	56
2.5. Franța	65
2.6. Italia	71
2.7. Canada	75
2.8. Spania	80
2.9. Turcia	84
2.10. Polonia	89
2.11. Ungaria	99
2.12. Cehia	105
Anexe	109
Bibliografie	118

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

Contextul economic internațional al dezvoltării economico-sociale a României

Tema de cercetare:

Contextul economic internațional al dezvoltării economico-sociale a României.

Economia țărilor membre OCDE – prezent și perspective

Coordonator: Cornel Albu

Colectiv de autori: Cornel Albu; Eugen Andreescu; Simona Poladian; Liliana Rădulescu;
Dragoș Sălăgean; Rodica Velciu

CUPRINS

1. Evoluția conjuncturii economice pe ansamblul țărilor membre OCDE în 2005 și perspectivele acesteia în 2006	1
1.1. Scurta caracterizare a evoluției economiei și comerțului mondial în 2005-2006	1
1.2. Tendințe ale evoluției conjuncturii economice pe ansamblul OCDE și zona Euro în 2005-2006	8
1.2.1. Evoluția conjuncturii economice pe ansamblul OCDE	8
1.2.2. Evoluția conjuncturii economice pe ansamblul zonei Euro	10
2. Evoluția conjuncturii economice în principalele țări membre OCDE în anii 2005-2006	17

2.1. Statele Unite ale Americii	17
2.2. Japonia	22
2.3. Germania	27
2.4. Marea Britanie	31
2.5. Franța	35
2.6. Italia	38
Anexe	43
Bibliografie	52

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

X. Economie și cultură. Valorificarea gândirii economice românești și universale

Program prioritar INCE

Tema de cercetare:

*Gândirea economică. Scurtă istorie a doctrinelor economice: Liberalismul, volumul II,
Partea a III-a*

Coordonator: Iolanda Dăianu Vasilescu

Autor: Iolanda Dăianu Vasilescu

CUPRINS

Partea a III-a Liberalismul

Introducere	1
1. Optimiștii (Bastiat și Carey)	23
1.1. Frédéric Bastiat (1801-1850)	23
1.2. Henry Carey (1793-1879)	52
2. Apogeul și declinul școlii clasice: John Stuart Mill (1806-1873)	83

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

X. Economie și cultură. Valorificarea gândirii economice românești și universale

Program prioritar INCE

Tema de cercetare:

*Gândirea economică. Scurtă istorie a doctrinelor economice: Dizidenții, volumul II,
Partea a IV-a*

Coordonator: Iolanda Dăianu Vasilescu

Autor: Iolanda Dăianu Vasilescu

CUPRINS

Partea a IV-a Dizidenții

1. Școala istorică și disputele privind metodele de investigație
2. Socialismul de stat
3. Marxismul
4. Doctrinile inspirate din creștinism

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Programul:

X. Economie și cultură. Valorificarea gândirii economice românești și universale

Program prioritar INCE

Tema de cercetare:

*Gândirea economică. Scurtă istorie a doctrinelor economice: Doctrinile apărute după 1860
volumul II, Partea a V-a*

Coordonator: Iolanda Dăianu Vasilescu

Autor: Iolanda Dăianu Vasilescu

CUPRINS

Partea a IV-a Doctrinile apărute după 1860

1. Hedoniștii
2. Teoria rentei și aplicațiile sale
3. Anarhiștii
4. John Maynerd Keynes

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirițescu”

**INSTITUTUL DE ECONOMIE
AGRARĂ**

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006).
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor dintre România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Sectorul agroalimentar românesc – starea actuală și evaluări prospective din perspectiva integrării în Uniunea Europeană (I)

Coordonator: dr. Filon Toderoiu

Autor: dr. Filon Toderoiu

CUPRINS

Competitivitatea internă și externă a sectorului agroalimentar românesc din perspectiva integrării europene

Introducere	3
1. Competitivitatea – unele repere teoretice	4
1.1. Concepte uzuale privind competitivitatea în agricultură	4
1.2. Modalități de măsurare a competitivității în agricultură	9
2. Sectorul agroalimentar românesc – stare actuală	13
2.1. Cadrul macroeconomic al sectorului agroalimentar	13

2.2. Economia agroalimentară externă a României – evoluții recente	17
2.3. Competitivitatea externă a sectorului agroalimentar românesc – cuantificări parțiale	18
2.4. Competitivitatea sectorului agroalimentar în țările CEECs – elemente comparative	22
3. Alternative prospective de ameliorare a competitivității în sectorul agroalimentar românesc	26
3.1. Rațiuni și repere metodice	26
3.2. Ipoteze și rezultate parțiale	28
Concluzii și deschideri	32
Bibliografie	34
Anexe	36

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006).
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor dintre România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Sectorul agroalimentar românesc – starea actuală și evaluări prospective din perspectiva integrării în Uniunea Europeană (I)

Coordonator: dr. Filon Toderoiu

Autor: Marin Popescu

CUPRINS

Eficiența socială – componentă a dezvoltării durabile

Introducere	5
1. Situația demografică	8
2. Agricultorul (țăranul român) beneficiar și/sau perdant al tranziției	11
2.1. Agricultorul (țăranul) ca proprietar	11
2.2. Agricultorul – om de afaceri	13
2.3. Agricultorul – consumator de bunuri și servicii	14
3. Stratificarea socială	16

3.1. Dinamica sărăciei. Satul – polul sărăciei	16
3.2. Sursele sărăciei producătorilor agricoli	19
3.3. Destinul exploatațiilor agricole individuale, cu deosebire de subzistență și semisubzistență. Perspectivele diminuării sărăciei	30
3.3.1. Reducerea numărului de exploatații	30
3.3.2. Ocuparea. Reducerea suprapopulației și creșterea gradului de ocupare	34
3.4. Dezvoltarea și perfecționarea aparatului de producție în scopul creșterii eficienței sociale și diminuării decalajului față de Uniunea Europeană	41
Concluzii	50
Anexe	54
Bibliografie	67

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006).
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor dintre România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Sectorul agroalimentar românesc – starea actuală și evaluări prospective din perspectiva integrării în Uniunea Europeană (I)

Coordonator: dr. Filon Toderoiu

Autor: dr. Carmen Bucur

CUPRINS

*Oportunități și restricții ale dezvoltării agroalimentare locale durabile
din perspectiva integrării europene*

Introducere	2
1. Comunitățile rurale din Județul Ilfov – diagnoză economico-socială	3
1.1. Diagnoza spațiului rural ilfovean	3
1.2. Modelul general al dezvoltării agricole în spațiul rural ilfovean, în perioada 1995-2003 – oportunități și restricții	13
2. Oportunități de dezvoltare complexă în ruralul ilfovean – evaluări prospective	19

2.1. Repere preliminare	19
2.2. Ipoteze de lucru și criterii operaționale	19
2.3. Alternative de dezvoltare și evoluții prospective	23
3. Concluzii	28
Anexe	32
Bibliografie	42

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006).
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor dintre România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Sectorul agroalimentar românesc – starea actuală și evaluări prospective din perspectiva integrării în Uniunea Europeană (I)

Coordonator: dr. Filon Toderoiu

Autor: Dan Marius Voicilaș

CUPRINS

Modernizarea sectorului agroalimentar românesc – surse investiționale interne și externe

Introducere	1
1. Investițiile în economia națională	2
2. Investițiile în agricultură	11
3. Investițiile străine directe în România	14
3.1. Absorbția investițională prin privatizare	14
3.2. Surse de investiții	21
3.3. Societățile comerciale cu capital străin investitoare în România	24
3.4. Principalii investitori străini în sectorul agroalimentar	27

Concluzii	30
Bibliografie	33

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006).
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor dintre România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Modelarea impactului adoptării Politicii Agricole Comune (PAC) asupra agriculturii românești și a comerțului cu produse agricole (I)

Coordonatori: Cecilia Alexandri, Ioan Davidovici

Colectiv de autori: Cecilia Alexandri, Ioan Davidovici, Cornelia Alboiu, Lucian Luca, Elena Sima, Iuliana Ionel, Viorica Gavrilă, Minodora Moldovan, Mariana Grodea

CUPRINS

1. Introducerea Politicii Agricole Comune în România – efecte și așteptări	2
2. Modelul ESIM, aspecte metodologice	13
3. Piața cerealelor – situația actuală și impactul adoptării PAC din perspectiva Modelului European de Simulare (ESIM)	25
4. Piața oleaginoaselor în România – situația actuală și perspective în contextul adoptării Politicii Agricole Comune	46
5. Sectorul viti-vinicol național sub incidența aderării la Uniunea Europeană	58

6. Piața produselor din carne – situație actuală și perspective în contextul aderării PAC	94
7. Lapte și produse lactate – situație actuală și perspective în contextul aderării PAC	112
Bibliografie	124

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VI. Dezvoltarea comunităților rurale în condițiile integrării României în UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Modele de dezvoltare rurală durabilă (I)

Coordonator: Violeta Florian

Autor: Violeta Florian

CUPRINS

Structuri rurale – abordare socioeconomică

Introducere	3
1. Model structural teoretic	6
2. Model structural empiric	8
3. Strategiile modernizării zonei Bucovina	21
A. Alegerea criteriilor pentru stabilirea scenariilor – motivații și comentarii	22
B. Scenariile de modernizare și dezvoltare – prezentare și comentarii	24
Bibliografie	30

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VI. Dezvoltarea comunităților rurale în condițiile integrării României în UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Modele de dezvoltare rurală durabilă (I)

Coordonator: Violeta Florian

Autor: Marioara Rusu

CUPRINS

Dimensiuni ale dezvoltării rurale durabile: România în tranziție

1. Dezvoltarea rurală durabilă – considerații teoretice	3
2. Dimensiunea economică: tendințe în perioada de tranziție	5
2.1. Forța de muncă	5
2.2. Agricultură și silvicultură	9
2.3. Structuri neagricole în spațiul rural	16
2.4. Infrastructura de transport și tehnico-edilitară	18
3. Provocarea dezvoltării rurale pentru România – identificarea direcțiilor principale de acțiune	21
Bibliografie	24

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VI. Dezvoltarea comunităților rurale în condițiile integrării României în UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Modele de dezvoltare rurală durabilă (I)

Coordonator: Violeta Florian

Autor: Dragoș Alexandru

CUPRINS

Modele regionale de eficientizare ale spațiului rural

Introducere	3
1. Descrierea metodei aplicate	4
2. Localizarea zonelor selectate	5
3. Problematika abordată	6
4. Desfășurarea interviurilor	10
5. Analiza socioeconomică în profil regional	12
Bibliografie	23

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VI. Dezvoltarea comunităților rurale în condițiile integrării României în UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Modele de dezvoltare rurală durabilă (I)

Coordonator: Violeta Florian

Autor: Monica Tudor

CUPRINS

Disparități regionale privind factorii determinanți ai orientării comerciale a gospodăriilor rurale

Introducere	3
1. Disparități regionale privind forța de muncă rurală	5
1.1. Structura ocupațională rurală	5
1.2. Subocuparea forței de muncă rurale	10
2. Disparități regionale privind vânzările de produse agricole	12
3. Disparități regionale privind investițiile în producția agricolă	18
4. Specializarea în producția agricolă a exploatațiilor rurale	21
5. Concluzii	23
Bibliografie	28

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VI. Dezvoltarea comunităților rurale în condițiile integrării României în UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Modele de dezvoltare rurală durabilă (I)

Coordonator: Violeta Florian

Autor: Lorena Chițu

CUPRINS

Eficiența socioeconomică a filierelor agroalimentare – abordare regională

Introducere	3
1. Filierile agroalimentare în spațiul bucovinean	5
1.1. Bucovina – parte componentă a județului Suceava	5
1.2. Condițiile sociale și economice ale spațiului bucovinean	8
1.3. Filierile agroalimentare în spațiul bucovinean	12
2. Strategii de revitalizare a spațiului rural prin filierile agroalimentare	22
Bibliografie	24
Anexe	25

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VI. Dezvoltarea comunităților rurale în condițiile integrării României în UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Modele de dezvoltare rurală durabilă (I)

Coordonator: Violeta Florian

Autor: Mihai Chițea

CUPRINS

Resursele umane din agricultură și dezvoltarea regională a spațiului rural

Introducere	3
1. Evoluția spațiului rural românesc în profil regional	6
2. Forța de muncă din spațiul rural	11
3. Structura populației active (ocupată) pe ramuri economice	16
Bibliografie	21

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VI. Dezvoltarea comunităților rurale în condițiile integrării României în UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Modele de dezvoltare rurală durabilă (I)

Coordonator: Violeta Florian

Autor: Floarea Bordânc

CUPRINS

Diferențieri ale potențialului economic și al nivelului de valorificare a acestuia

1. Concepte uzuale și metodologia de cercetare	3
1.1. Definirea conceptelor uzuale	3
1.2. Definiția și principalele caracteristici ale spațiului rural	7
1.3. Metodologia de cercetare	9
2. Dimensiunea spațială, administrativă demografică a spațiului rural.	
Considerații generale	12
2.1. Dimensiunea fizică și demografică a spațiului rural	12
2.2. Dimensiunea administrativă a spațiului rural	15

3. Regionarea principalelor resurse economice primare și modul de valorificare a acestora	19
3.1. Diferențieri regionale ale potențialului agricol	19
3.2. Diferențieri teritoriale ale ponderii activităților neagricole în mediul rural	22
3.2.1. Resursele forestiere și prelucrarea primară a acestora	22
3.2.2. Piscicultura și pescuitul	29
4. Importanța cunoașterii diferențierilor teritoriale ale potențialului economic în regionarea spațiului rural după gradul de dezvoltare în ansamblu	35
4.1. Folosirea exclusivă a criteriului economic în determinarea zonelor defavorizate	35
4.2. Regionarea socioeconomică preliminară a spațiului rural, pe baza unei analize multicriteriale	38
Bibliografie	42

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VIII. Elemente de fundamentare
a planului național de dezvoltare economico-socială a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări calitative și cantitative ale competitivității producătorilor și produselor agroalimentare românești în perspectiva integrării în piața unică (I)

Coordonatori: dr. Camelia Șerbănescu, dr. Dinu Gavrilescu

Autori: dr. Dinu Gavrilescu, dr. Camelia Gavrilescu

CUPRINS

Vol. I – Comerțul agroalimentar românesc și cerințele accesului pe piața unică europeană

1. Introducere	1
2. Evoluții ale comerțului exterior agroalimentar al României în contextul mediului macroeconomic	3
2.1. Dinamica valorii comerțului exterior agroalimentar	3
2.2. Structura spațială a comerțului exterior agroalimentar	6
3. Evaluări ale competitivității produselor agroalimentare românești în relațiile comerciale internaționale	12
3.1. Structura ierarhică sortimentală a exporturilor agroalimentare românești	12

3.2. Structura ierarhică sortimentală a importurilor agroalimentare românești	16
4. Unele concluzii	21
Bibliografie	22

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VIII. Elemente de fundamentare
a planului național de dezvoltare economico-socială a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări calitative și cantitative ale competitivității producătorilor și produselor agroalimentare românești în perspectiva integrării în piața unică (I)

Coordonatori: dr. Camelia Șerbănescu, dr. Dinu Gavrilescu

Autor: dr. Mirela Rusali

CUPRINS

*Vol. I – Competitivitatea externă a produselor agricole românești
și confruntările pe piața unică europeană*

1. Introducere	1
2. Evoluții ale comerțului exterior agroalimentar al României	2
3. Competitivitatea externă a produselor agroalimentare românești	4
3.1. Analiza structurii fluxurilor de export și import	4
3.2. Competitivitatea produselor agricole românești în comerțul cu UE	9
4. Evaluarea competitivității comerțului agroalimentar	14
4.1. Metode și indicatori	14

4.2. Rezultate și concluzii	17
Bibliografie	21

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VIII. Elemente de fundamentare
a planului național de dezvoltare economico-socială a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări calitative și cantitative ale competitivității producătorilor și produselor agroalimentare românești în perspectiva integrării în piața unică (I)

Coordonatori: dr. Camelia Șerbănescu, dr. Dinu Gavrilescu

Autor: dr. Gheorghe Hurduzeu

CUPRINS

Vol. I – Opțiuni pe contracte futures pe mărfuri agroalimentare – experiența piețelor consacrate

Introducere	1
Strategiile cu opțiuni pe contracte futures pe mărfuri agroalimentare	2
Ecuțiile profitului	4
Momente diferite de închidere a poziției	6
Tranzacții cu opțiuni call	7
Alegerea prețului de exercitare	9
Momentul închiderii poziției	10

Vânzarea de call	12
Momentul închiderii poziției	13
Tranzacții cu opțiuni put	15
Cumpărare de put	15
Alegerea momentului exercitării opțiunii	17
Vânzarea de put	18
Bibliografie	18

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VIII. Elemente de fundamentare
a planului național de dezvoltare economico-socială a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări calitative și cantitative ale competitivității producătorilor și produselor agroalimentare românești în perspectiva integrării în piața unică (I)

Coordonatori: dr. Camelia Șerbănescu, dr. Dinu Gavrilescu

Autor: Adrian Simion

CUPRINS

*Vol. I – Comerțul românesc cu produse horticoale – cerințe și perspective
pe piața unică europeană*

Introducere	1
Comerțul extern al Ro/U.E.	5
Comerțul Ro cu principalele 4 țări partenere / 2004	6
Comerțul extern de legume și fructe al României	9
Concluzii	10

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VIII. Elemente de fundamentare
a planului național de dezvoltare economico-socială a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări calitative și cantitative ale competitivității producătorilor și produselor agroalimentare românești în perspectiva integrării în piața unică (I)

Coordonatori: dr. Camelia Șerbănescu, dr. Dinu Gavrilescu

Autor: Lucian Luca, dr. Camelia Gavrilescu

CUPRINS

Vol. I – Politici agricole românești în perioada de preaderare

1. Introducere: agricultura sub influența politicilor agricole	2
2. Coerența măsurilor de politică agricol	3
2.1. Legile proprietății	3
2.2. Ferma familială	4
2.3. Subvențiile	6
2.4. Dezvoltarea rurală	9
2.5. Instituțiile	10

3. Nivelul de pregătire al sectorului agroalimentar cu un an înainte de aderare	11
3.1. Chestiuni orizontale	11
3.2. Organizările Comune de Piață (COM)	12
3.3. Dezvoltarea rurală	12
3.4. Chestiuni veterinare și fitosanitare	13
3.5. Aprecierea generală din 2005	13
4. Studiu de caz: schema de intervenție la cereale	14
4.1. Considerații privind problema stabilizării prețurilor	14
4.2. Schema de intervenție la cereale aplicată în țările UE	18
4.3. Condițiile aplicării schemei de intervenție în România	22
4.4. Despre posibilitatea intervenției la grâu începând cu recolta 2006	24
5. Concluzii și recomandări pentru o aderare de succes	26

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VIII. Elemente de fundamentare
a planului național de dezvoltare economico-socială a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări calitative și cantitative ale competitivității producătorilor și produselor agroalimentare românești în perspectiva integrării în piața unică (I)

Coordonatori: dr. Camelia Șerbănescu, dr. Dinu Gavrilescu

Autor: dr. Camelia Toma

CUPRINS

Vol. II – Activitățile de producție și comercializarea produselor agricole în exploatațile familiale
Studiu de caz

1. Exploatațiile agricole în cadrul procesului de dezvoltare și modernizare a agriculturii din România	3
2. Metodologia de lucru	8
2.1. Metoda de selecție și criteriile utilizate	8
2.2. Criteriile de selecție a exploatațiilor luate în studiu	11
3. Analiza factorilor de producție ai exploatațiilor familiale din eșantion	13
3.1. Cantitatea și calitatea forței de muncă în exploatațiile familiale	13

3.2. Modul și gradul de transmitere a proprietății	17
3.3. Capitalul funciar și modul de exploatare	18
3.4. Capitalul funciar și modul de utilizare în exploatații în anul 2003	22
3.5. Capitalul fix (dotarea tehnică și materială) în exploatații	24
3.6. Resursele financiare exterioare exploatației	28
4. Analiza activităților de producție în exploatațiile familiale	32
4.1. Suprafața cultivată și producția obținută în anul 2003	32
4.2. Efectivele de animale și producțiile obținute n anul 2003	40
5. Destinația producției agricole în exploatațiile familiale	43
5.1. Destinația producției vegetale	43
5.2. Comercializarea producției vegetale pe diferite tipuri de piețe	45
5.3. Destinația producției animale	51
5.4. Comercializarea animalelor și produselor animaliere	55
6. Analiza pragului de rentabilitate, a marjei și indicelui de siguranță la principalele culturi comercializate de exploatațiile familiale din eșantion	61
6.1. Unele elemente teoretice privind calcularea indicatorilor utilizați	61
6.2. Structura costurilor variabile la principalele culturi din exploatațiile familiale ...	62
6.3. Costurile fixe la principalele culturi din exploatațiile familiale	63
6.4. Calcularea pragului de rentabilitate, a marjei de siguranță și a indicelui de siguranță la principalele culturi	64
Concluzii	74
Bibliografie	75
Anexe (1-5)	76

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VIII. Elemente de fundamentare
a planului național de dezvoltare economico-socială a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări calitative și cantitative ale competitivității producătorilor și produselor agroalimentare românești în perspectiva integrării în piața unică (I)

Coordonatori: dr. Camelia Șerbănescu, dr. Dinu Gavrilescu

Autor: dr. Vergina Buianu

CUPRINS

Vol. II – Studiu privind principalele caracteristici ale spațiului rural românesc și european

Spațiul rural	1
Caracteristicile spațiului rural	1
Funcțiile spațiului rural	2
Funcția economică	2
Funcția ecologică	3
Funcția socioculturală	3
Structura spațiului rural	3

Spațiul rural periurban	3
Spațiul rural intermediar	3
Spațiul rural periferic	3
Spațiul rural european	4
Elementele caracteristice ale spațiului rural românesc	5
Gradul de evoluție generală a spațiului rural românesc	6
Resursele naturale ale spațiului rural românesc	7
Resursele naturale neregenerabile	8
Resursele naturale regenerabile	10
Caracterizarea agricolă a spațiului rural românesc	29
Evaluarea sistemică a condițiilor naturale	29
Fondul funciar al României	32
Zonarea agricolă a României	36
Actualitatea agricolă a spațiului rural românesc. Caracteristici ale agriculturii românești contemporane	37
Bibliografie	40

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VIII. Elemente de fundamentare
a planului național de dezvoltare economico-socială a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări calitative și cantitative ale competitivității producătorilor și produselor agroalimentare românești în perspectiva integrării în piața unică (I)

Coordonatori: dr. Camelia Șerbănescu, dr. Dinu Gavrilescu

Autor: Crina Turtoi

CUPRINS

*Vol. III – Estimarea intensității utilizării suprafeței agricole a României
pe regiuni de dezvoltare și județe*

1. Introducere	1
2. Structurile de utilizare ale terenului agricol	2
3. Dezvoltarea durabilă a spațiului rural și necesitatea restructurării agricole	4
4. Structurile de exploatare ale suprafeței agricole utilizate	9
5. Structura utilizării terenurilor – analiză în profil teritorial	14
6. Influența mutațiilor structurilor agricole asupra modului de producție	16

7. Orientarea comercială a exploatațiilor agricole – determinant al structurii de utilizare a terenurilor	21
8. Metodologia de estimare a intensității utilizării suprafeței agricole	26
Concluzii	34
Bibliografie	35
Anexe	36-102

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Programul:

VIII. Elemente de fundamentare
a planului național de dezvoltare economico-socială a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări calitative și cantitative ale competitivității producătorilor și produselor agroalimentare românești în perspectiva integrării în piața unică (I)

Coordonatori: dr. Camelia Șerbănescu, dr. Dinu Gavrilescu

Autor: dr. Nicole Livia Atudosei

CUPRINS

Vol. III – Biogeneza prin consum alimentar de fructe și legume și importanța implementării sistemului de management al calității alimentelor

Importanța consumului de fructe și legume pentru nutriție și sanogeneză	2
Valoarea nutritivă a fructelor și legumelor	3
Valoarea energetică a fructelor și legumelor	5
Mecanismul de apărare al organismului prin fructe și legume	6
Fructele și legumele în alimentația adolescenților	11
Fructele și legumele în alimentația adulților	11
Fructele și legumele în alimentația vârstnicilor	12

Fructele și legumele în alimentația sportivilor	13
Valoarea terapeutică a fructelor și legumelor	14
Valoarea terapeutică a sucurilor naturale din fructe și legume	19
Implementarea sistemului de management al calității produselor alimentare	23
Studiul caracteristicilor de calitate ale produselor alimentare	23
Definiția și structura sistemului calității	25
Proiectarea sistemului de management al calității alimentare	27
Implementarea și exploatarea sistemului calității	29
Certificarea sistemului de management al calității alimentare	32

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006).
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor dintre România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Analiza disparităților din economia românească de tranziție. Modele econometrice de tip panel pe grupe de ramuri (nivel maxim de agregare al tabelelor Input-Output) (I)

Coordonator: dr. Cornelia Scutaru

Colectiv de autori: Cornelia Scutaru, Ionel Florescu, Dorin Jula, Bianca Păuna,
Clementina Ivan-Ungureanu, Mioara Iordan

CUPRINS

1. Modele econometrice de tip panel pe grupe de ramuri (nivel de agregare al tabelelor Input-Output: 9 ramuri)	5
2. Analiza disparităților din economia românească de tranziție	30
3. Metodologia de lucru cu modele tip panel, adaptată la Tabelele Input-Output	50
4. Baza de date a modelelor econometrice	66

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Programul:

VI. Dezvoltarea comunităților rurale în condițiile integrării României în UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Potențialul de creștere economică al regiunilor de dezvoltare și specializare regională în România
(I)

Coordonator: dr. Carmen-Beatrice Păuna

Colectiv de autori: dr. Carmen-Beatrice Păuna, dr. Daniela Antonescu, Ileana
Dumitrescu, dr. Dorin Jula

Colaboratori externi: dr. Daniela Luminița Constantin, dr. Gabriela Frentz

CUPRINS

Introducere	4
I. Suportul financiar al politicii regionale din România prin intermediul instrumentelor structurale – parte a potențialului economic al regiunilor de dezvoltare	6
II. Analiza potențialului economic al regiunilor de dezvoltare	6
1. Produsul intern brut regional	6
1.1. Contribuția PIB regional la PIB național	6
1.2. PIB regional pe locuitor	6
1.3. Structura sectorială a PIB regional total	7

2. Resursele umane și forța de muncă pe regiuni	9
2.1. Populația activă și populația ocupată	9
2.2. Structura populației ocupate, pe sectoare economice	11
2.3. Populația ocupată, după nivelul de instruire	11
3. Potențialul economic sectorial la nivel regional	12
3.1. Potențialul economic din agricultura și silvicultura regiunilor	12
3.1.1. Fondul funciar	12
3.1.1.1. Structura fondului funciar, după modul de folosință, pe regiuni	12
3.1.1.2. Structura suprafeței agricole pe categorii de folosință	13
3.1.1.3. Suprafețele cultivate cu principalele culturi agricole	14
3.1.2. Producția agricolă	16
3.1.3. Silvicultura	17
3.2. Potențialul economico-social al sectorului industrial în anul 2003.	
Unitățile industriale și forța de muncă ocupată	18
3.2.1. Analiza pe unități active	18
3.2.2. Forța de muncă ocupată în industria regională	20
3.2.3. Oportunități de dezvoltare a ramurilor industriale la nivel regional	
(sinteză)	22
3.3. Sectorul terțiar	29
3.3.1. Infrastructura în transporturi	29
3.3.2. Turism	31
3.3.2.1. Baza materială din turism	31
3.3.2.2. Activitățile turistice în anul 2003	32
III. Determinarea gradului de concentrare economică la nivel regional în România	40
IV. Noi abordări în economia regională. Clusterelor	58
1. Clusterelor între competitivitate și specializare	58

2. Tendințe ale evoluției clusterelor – crearea rețelelor teritoriale	69
3. Reforma structurală – premisă a specializării regionale în UE	74
4. Specializarea industrială la nivel regional	78
V. Rolul formării unor aglomerări de tip cluster asupra competitivității regionale	88
1. Influența „arealului de inovație” (innovative milieu) asupra regiunilor europene aflate în declin economic	88
1.1. Conceptul de „areal de inovație”	88
1.2. Experiențe ale unor țări europene privind existența „arealelor de inovație în regiunile aflate în declin economic	92
1.3. Măsuri de promovare a „arealelor de inovație”	107
2. Atractivitatea regională și aglomerarea IMM în România	112
3. Starea de fapt în România – posibilități de formare a aglomerărilor economice competitive	117
Bibliografie	121

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Programul:

VII. Dezvoltarea durabilă a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Modele e prognoză ale mobilității forței de muncă în România și implicațiile economice ale acesteia din perspectiva aderării la Uniunea Europeană (I)

Coordonator: dr. Mariana Nicolae

Colectiv de autori: dr. Mariana Nicolae, dr. Elena Pelinescu, dr. Brândușa Radu, Drd. Dalina Maria Andrei, Drd. Crenguța Pană, Drd. Nona Mihaela Chilian, Drd. Liana Pecican

CUPRINS

Introducere	1
1. Prezentare generală a fenomenului migraționist	3
1.1. Evoluția și migrația populației: conținut, analiză istorică, tendințe viitoare	3
1.1.1. Tranziția populației	4
1.1.2. Migrația: definire, scurt istoric, evoluție viitoare	5
2. Stadiul actual al migrației pe plan internațional și național	9
2.1. Migrația internațională	9
2.1.1. Tendințele mișcării migratoare	9

2.1.2. Cauzele migrației	10
2.1.3. Imigranții și piața muncii. Statutul imigranților pe piața muncii	12
2.1.4. Calitatea locurilor de muncă ocupate de străini	13
2.2. Migrația în Europa Centrală și de Est	14
2.3. Tendințe migratorii înregistrate în România	16
2.4. Șomajul regional și migrația	22
3. Stadiul actual al modelării fluxurilor migratorii internaționale și regionale	31
3.1. Modele pentru studiul migrației/mobilității forței de muncă	31
3.2. Model pentru analiza interdependenței fenomenului migraționist - flexibilitatea salariului	34
3.3. Modele interregionale	40
3.3.1. Un model al migrației interregionale	40
3.3.2. Un model al migrației și ajustărilor interregionale	43
3.3.3. Model econometric pentru estimarea migrației imobilității forței de muncă regionale	47
4. Interdependența dintre migrațiune și unii indicatori macroeconomici	51
4.1. Modele de comerț și migrațiune	51
4.2. Abordări actuale ale modelului clasic comerț-migrațiune	53
4.3. Modele empirice	59
4.4. Efectele migrației asupra comerțului determinate cu ajutorul modelului gravitațional	62
4.5. Efecte ale comerțului asupra migrației determinate prin modelul gravitațional ..	65
4.6. Interdependența migrația internațională a forței de muncă și investițiile străine directe	67
4.6.1. Țara de origine și țara gazdă pentru investiții directe străine și migrația internațională a forței de muncă	69

4.6.2. Modelarea matematică a interdependenței investiții străine directe – migrația internațională a forței de muncă	71
4.6.3. Investiții străine directe – migrația forței de muncă în contextul Uniunii Europene	73
4.7. Interdependența transferuri bănești – migrație în România	74
Bibliografie	81
Anexa 1	84
Anexa 2	88

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Tema de cercetare:

Scenarii de previziune pe termen scurt în condițiile satisfacerii criteriilor de aderare la Uniunea Europeană (versiunea 2005)

Colectiv de autori: Lucian-Liviu Albu, Scutaru Cornelia, Petre Fomin, Bianca Păuna

CUPRINS

I. Prognoze pe termen scurt	3
1. Introducere	4
2. Probleme de ordin metodologic	6
3. Rezultate și concluzii	8
4. Anexe	19
5. Bibliografie selectivă	23
II. Estimări previzionale ale economiei românești: Macromodelul „Dobrescu” al economiei românești în tranziție	24
1. Introducere	25
2. Scenarii de previziune: ipoteze de lucru	26
3. Estimări previzionale	28
4. Anexa metodologică: Macromodelul „Dobrescu” al economiei românești de tranziție	31

5. Anexă: Previziuni 2005	38
6. Bibliografie selectivă	42

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

Programul:

II. Evaluarea Stării Sociale a României - ESSOR
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Politici sociale pentru dezvoltare (C)

Coordonator: dr. Cătălin Zamfir

Colectiv de autori: dr. Cătălin Zamfir, Simona Ilie, Simona Stănescu, Mihai Surdu,
Laura Stoica, Cristina Doboș, Daniel Arpinde, Adrian Dan, Monica
Constantinescu, Simona Preda, Veronica Mitroi

CUPRINS

Dezvoltarea socială: câteva elemente teoretice	4
Conceptul de dezvoltare socială	4
Geneza paradigmei dezvoltării sociale	5
Probleme sociale	8
Inegalitatea distribuției veniturilor – argument pentru perspectiva socială a dezvoltării	20
Între economic și social	20
Inegalități și nivel de trai în lume	22
Inegalitatea în contextul globalizării	27

Inegalitatea din perspectiva statului bunăstării	29
Inegalitatea în țările în tranziție	33
Distribuția principalelor venituri ale populației în România	35
Concluzii	39
Modelul social european	40
Modelul social european ca politică socială europeană	40
Problematica definirii modelului social european	41
Constituirea Uniunii Europene	42
Evoluția modelului social european	42
Concluzii	47
Segregare școlară și reproducere socială a inegalităților	49
Inegalitatea oportunităților educaționale: perspectiva conflictualistă	49
Segregarea romilor în cadrul sistemului de educație	52
Concluzii	55
Accesul la educație și dezvoltarea socială: România în contextul aderării la Uniunea Europeană	58
Introducere	58
Obiective și priorități privind accesul la educație în Uniunea Europeană	59
Obiective și priorități privind accesul la educație în România	63
Concluzii	67
Dezvoltare socială prin proiecte comunitare. Rolul Fondurilor Sociale	77
Originile Fondurilor Sociale	77
Specificul și caracteristicile Fondurilor Sociale	77
Tipuri de fonduri	78
Rolul Fondurilor Sociale	79
Obiectivele generale ale Fondurilor Sociale	80

Limitele și slăbiciunile FS	81
Participarea – elementul central al proiectelor comunitare	83
Ciclul de dezvoltare și implementare al unui proiect	85
Concluzii și recomandări	87
Perspectivă ale dezvoltării sistemului de servicii de asistență socială	90
Sectorul neguvernamental	91
Contextul structural al sectorului public de servicii și impactul așteptat al noilor măsuri de reformă	94
Finanțarea sistemului public de asistență socială	96
Concluzii	97
Efecte ale migrației internaționale asupra dezvoltării. Cazul României	100
Introducere	100
Relația între migrația internațională și dezvoltare – aspecte teoretice	101
Migrația internațională a românilor după 1989	103
Efectele migrației asupra dezvoltării sau tipuri de migrațiune – tipuri de efecte?	105
Concluzii	110
Politica de dezvoltare regională între necesitate și proiect – Ce fel de regionalizare?	111
Sursele și evoluția ideii regionale	111
Perspectivă ale ideii regionale în România – aplicarea principiilor europene	117
Concluzii	123
Bibliografie	124

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Programul:

II. Evaluarea Stării Sociale a României - ESSOR
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Diagnoza anuală a calității vieții (C)

Coordonator: dr. Ioan Mărginean

Colectiv de autori: dr. Ana Bălașa, CS I; dr. Laureana Urse, CS I; dr. Mictat Gârlan, CSI;
drd. Ștefan Cojocaru, CS III; drd. Raluca Popescu, CS

CUPRINS

Diagnoza anuală a calității vieții

Vol. I – Calitatea vieții grupurilor sociale

Condițiile de viață ale populației din mediul rural	3
Calitatea vieții persoanelor în vârstă. Vârșnicii români și semenii lor europeni	32
Dezvoltarea umană și stiluri de viață ale populației feminine în România	69
Indicatori ai calității vieții de familie	123
Grilă de evaluare a gradului e risc de abandon al copilului – instrument pentru îmbunătățirea serviciilor pentru copiii defavorizați	149
Calitatea vieții comunităților etnice din România.	
Valori și trăsături etnice în cadrul minorității turce din România	191

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Programul:

II. Evaluarea Stării Sociale a României - ESSOR
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Diagnoza anuală a calității vieții (C)

Coordonator: dr. Ioan Mărginean

Colectiv de autori: dr. Ștefan Ștefănescu, CS I; dr. Iuliana Precupețu, CS III; dr. Sorin Cace, CS III; drd. Ciprian Bădescu, CS III; drd. Gabriela Neagu, CS III; drd. Mihaiela Lambru, CS III; drd. Daniela Nițulescu, CS; drd. Cristina Băjenaru, CS; drd. Claudia Petrescu, CS; Mariana Dan, CS

CUPRINS

Diagnoza anuală a calității vieții

Vol. II – Impactul politicilor și programelor sociale asupra calității vieții populației

Dezvoltare comunitară și calitatea vieții	3
Un deceniu de fiscalitate în România: evaluare diacronică	36
Cheltuielile publice cu educația. Analiză comparativă România – țările OCDE	48
Măsuri active de integrare a șomerilor	66
Traficul de persoane – o problemă socială	107
Arhivarea datelor de tip calitativ – transformarea înregistrărilor audio în fișiere de tip MP3	132

Metodologia studiului comparativ rural-urban 143

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

Programul:

II. Evaluarea Stării Sociale a României - ESSOR
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Modele de consum ale populației (C)

Coordonator: dr. Mariana Stanciu

Colectiv de autori: dr. Mariana Stanciu, dr. Adina Mihăilescu, dr. Cristina Humă, drd.
Mihnea Preotesi, Dumitru Chiriac, Cristina Tudor

CUPRINS

Introducere	4
Surse de date și metode de cercetare	5
I. Premise obiective ale structurării unor comportamente de consum în spațiul euro-atlantic la început de mileniu	5
Populație	5
Tendințe demografice	6
Familii și gospodării	7
Educație	8
Economie	9
Sănătate	11

Locuire	13
Transporturi	13
Consumul de energie	15
Practicarea agriculturii și mediul natural	17
Calitatea vieții în țările UE și în țările aspirante la integrarea în UE	18
Cei relativ puțini care consumă mult. Consumerismul	23
Consumerismul în rândurile copiilor occidentali	28
Excese și dezechilibre în consumul alimentar	29
Cei mulți care consumă relativ puțin. Sărăcia extremă	34
II. Starea economică a gospodăriilor populației din România între anii 2000 și 2004	40
Indicii prețurilor și structura cheltuielilor de consum	40
Structuri ale cheltuielilor de consum în intervalul 2002-2004	43
Cheltuielile reale pentru consumul alimentar, nealimentar și servicii în anul 2004	45
Factori ce au influențat structurile modelelor de consum ale populației	46
III. Percepția populației privind calitatea vieții și starea economică a gospodăriilor în anul 2004	52
Cheltuielile de consum pe care populația și le-a putut permite, în intervalul 2003-2004	56
Cheltuielile pe care populația nu le-a putut anticipa la timp, în intervalul 2002-2004	62
Bunurile deținute în proprietate în intervalul 2002-2004	64
IV. Evoluții ale minimumului de trai al populației din România în intervalul 1990-2005	65
V. Politici și acțiuni cu impact în sfera consumului populației	74
1. Politici sociale și economice cu impact asupra consumului gospodăriilor de salariați	74

Politica salarială. Salariul minim între dezideratele politicii sociale și constrângerile politicii economice	75
Raportul salariu/coș minim de consum	79
Salariați „la stat” și salariați „la particular”	85
2. Politici, legislație și acțiuni concrete în domeniul asistenței sociale, în intervalul 2002-2004	92
3. Rolul serviciilor de salubritate în România pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu și calitatea vieții	95
Serviciile de salubritate – parte integrantă a politicilor de mediu din România	95
Serviciile publice de salubritate și impactul acestora asupra calității vieții populației	102
Aspecte privind serviciul public de salubritate în România	102
Evoluția cantităților de deșeuri municipale în România ca efect al creșterii consumului și accesului populației la serviciile de salubritate	105
Managementul integrat al deșeurilor, modalitate modernă de minimizare și valorificare economică a deșeurilor municipale	108
Concluzii	120
Anexe	131
Bibliografie	138

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

Programul:

II. Evaluarea Stării Sociale a României - ESSOR
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Capital uman și simbolic în dezvoltarea socială (I)

Coordonator: dr. Mălina Voicu

Colectiv de autori: Mălina Voicu, CS III; Bogdan Voicu, CS III; Cristina Băjenaru, CS;
Ana Bleahu, CS; Cristina Doboș, CS; Raluca Popescu, CS; Cerasela
Radu, C.As.; Marius Strâmbeanu, C.As.; Laura Surdu, C.As.

CUPRINS

Capital uman și simbolic în dezvoltarea socială	4
I. Stadiul cunoștințelor științifice în domeniu	4
II. Capital uman și simbolic în dezvoltarea socială: România în context european	8
Capital uman și dezvoltare socială în România postcomunistă	11
Cap. 1. Capitalul uman: componente, nivele, structuri	12
I. Conceptul de capital uman	12
II. Capitalul uman – Indicatori agregați: România în context european	17
II.1. Starea de sănătate	17
II.2. Educația formală și abilitățile	19

II.3. Relația între educație, sănătate și resursele materiale	29
III. Capitalul uman în România – nivelul individual	31
IV. Concluzii	37
Cap. 2. Dificultăți de acces la serviciile de sănătate publice în România	39
I. Introducere	39
II. Accesul la serviciile de sănătate – unul dintre obiectivele tuturor sistemelor medicale publice din Europa	39
III. Probleme de acces în România la serviciile de sănătate publice	41
III.1. Accesul la serviciile de sănătate în perioada comunistă	41
III.2. Dimensiuni ale reformei sistemului medical prin introducerea asigurărilor de sănătate	42
III.3. Acoperirea populației cu asigurări de sănătate ca primă formă de acces la sistemul medical	44
III.4. Accesul la servicii medicale din punctul de vedere al ofertei de servicii	46
IV. România în context european – accesarea serviciilor	51
V. Concluzii	55
VI. Bibliografie	56
Capital simbolic și dezvoltare socială	57
Cap. 3. Religiozitate și revitalizare religioasă în perioada de tranziție	58
I. Cauze ale diversității religioase în Europa de Est	58
II. Strategia de analiză și indicatorii utilizați	63
III. Religiozitate și revitalizare religioasă în România postcomunistă	66
IV. Revitalizarea religioasă: scădere economică sau diversitatea cultelor?	69
V. Concluzii	73
VI. Anexă	75
VI. Referințe	76

Cap. 4. Fertilitate și politici sociale în Europa	78
I. Scopul lucrării	78
II. Cadrul teoretic	79
III. Fertilitatea în statele UE (vechile state membre)	82
IV. Fertilitatea în Țările Central și Est-Europene, membre sau candidate	82
V. Factori de diferențiere a fertilității	83
VI. Aspirații (numărul ideal de copii)	84
VII. Politici sociale	84
VIII. Implicații pentru politici sociale	86
IX. Bibliografia	91
Cap. 5. Elemente ale exprimării potențialului civic și sursele de satisfacție cu viața	93
I. Definirea obiectivului de operaționalizat al analizei	93
II. Participarea orientată către spațiul public încotro?	95
III. Descrierea potențialului de implicare civică: cum o definim, cine sunt actorii și prin ce se caracterizează aceștia?	97
IV. Descrierea abordării participării civice în termeni de satisfacție cu viața	102
V. Anexe	104
Cap. 6. „Prestigiul” – un concept atipic în sociologie?	110
I. Introducere	110
II. Perspective de teoretizare asupra conceptului de „prestigiul”	110
III. Discuție asupra teoretizării în sociologie	113
IV. Analize teoretice sociologice asupra „prestigiului”	116
V. Cercetări sociologice aplicate asupra „prestigiului”	117
VI. „Prestigiul” – un concept atipic în sociologie? Direcții posibile de cercetare empirică	119

VII. Bibliografie generală	120
Capitaluri, resurse și strategii în dezvoltarea socială	121
Cap. 7. Migrația română în Spania	122
I. Cauzele și motivațiile care justifică emigrarea românilor în Spania	123
II. Strategiile folosite pentru a emigra	126
III. Studiu de caz	130
IV. Integrarea emigranților români pe piața „oficială” și „informală” a locurilor de muncă	132
V. Câteva concluzii	135
VI. Bibliografie	136
Cap. 8. Managementul fermelor agricole, între piețe regionale și comunități locale: rețele de producție și distribuție în Bărăgan	139
I. Introducere	139
II. Rolul statului în formarea și menținerea structurii duale a agriculturii ..	140
Zona de studiu	142
III. Impactul structurilor economice asupra managementului fermelor agricole	143
IV. Forme de management: relațiile dintre ferme agricole și țărani	145
V. Reguli flexibile de arendă ca strategie de management	151

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

Programul:

II. Evaluarea Stării Sociale a României - ESSOR
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Strategii de viață și resurse ale bunăstării (I)

Coordonator: dr. Manuela Sofia Stănculescu

Colectiv de autori: Manuela Sofia Stănculescu, Dana Cornelia Nițulescu

CUPRINS

Introducere	3
1. Structurile postcomuniste și modernizarea	4
2. Modernizarea României comuniste în cheie weberiană	5
3. Stratificarea postcomunistă din perspectivă weberiană	10
3.1. Weber despre „clase” și „grupuri de status”	10
3.2. Ordinea economică înainte de 1989	12
3.3. Ordinea economică după 1989	17
4. Strategii de viață ale populației	39
4.1. Stratificarea socială în tranziție	39
4.2. Strategiile de subzistență (<i>livelihood</i>)	44
5. Procesul de gentrificare	53

5.1. Cum definim procesul de gentrificare	54
5.2. De la competiție la complementaritate	56
5.3. Alte teorii ale gentrificării	61
5.4. Gentrificarea în România	63
5.5. Gentrificare, relocare urbană și sărăcirea populației	67
Bibliografie	77

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Programul:

II. Evaluarea Stării Sociale a României - ESSOR
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Civilizația rurală în România și Uniunea Europeană (C)

Coordonator: Gheorghe Socol

Autori: Gheorghe Socol, Dan Constantin Rădulescu

CUPRINS

Civilizația rurală din România, în perspectiva integrării în UE

Civilizația rurală și studierea ei	1
Elogiul agriculturii și satului	4
Evoluția proprietății agricole în perioadele istorice premoderne (până în 1848)	6
Factori de ordin geo-pedoclimatici care favorizează viețuirea comunităților omenești în spațiul românesc	12
Aspecte istorice privind evoluția proprietății agricole în perioadele premoderne în spațiul românesc	27
Evoluția agriculturii și a proprietății agricole în perioada consolidării Evului Mediu în spațiul românesc	51
Țăranul român, creatorul civilizației rurale	68
Exploatarea agricolă	73

Gospodăria țărănească	76
Reconstituirea clasei țărănești după Revoluția din 1989	79
Note	92

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

Programul:

III. Economia României și sistemul euro
Program prioritar al Academiei Române

Tema de cercetare:

Uniunea Europeană și euro în contextul extinderii la 27 de membri (C)

Coordonator: Eugen Andreescu

Colectiv de autori: Cornel Albu, Eugen Andreescu, Simona Poladian, Liliana Rădulescu,
Dragoș Sălăgean, Rodica Velciu

CUPRINS

I. Bilanțul primilor 5 ani de la lansarea euro	1
I.1. Succese, provocări și neîmpliniri ale euro	1
I.2. O posibilă axă G-2: dolar-euro	8
II. Rolul euro în coordonarea politicilor economice	20
II.1. Domenii pentru îmbogățirea coordonării politice cu Zona Euro	21
II.2. Măsuri de coordonare SUA-UE	43
II.3. Rolul euro pe plan comunitar și regional	50
II.4. Locul euro în raport cu dolarul pe piețele financiare internaționale	55
II.5. Influența creșterii economice asupra piețelor financiare	62
III. Stadiul pregătirii noilor state membre pentru trecerea la euro	72

III.1. Măsuri pregătitoare pentru adoptarea euro	73
III.2. Dificultățile aderării țărilor din Europa Centrală și de Est la Zona Euro	77
III.3. Mecanismul cursului de schimb (ERM-2) – instrument flexibil al realizării convergenței	80
III.4. Stadiul îndeplinirii criteriilor de convergență în anul 2005	87
Concluzii	91
Bibliografie	96

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirișescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Tema de cercetare:

Calitatea vieții comunităților etnice din România

Coordonator:

Autor: dr. Gârlan A. Mictat

CUPRINS

Calitatea vieții minorității turce din România. Studii și cercetări

1. Obiectivele temei	3
2. Date primare de demografie istorică	5
3. Studiu de statistică comparată, privind repartizarea pe locuințe și suprafețe locuibile cu referire la comunitatea turcă	16
4. Studiu de statistică comparată pe ramuri și subramuri economice cu referire la comunitatea turcă	21
5. Studiu de statistică comparată ocupațională cu referire la comunitatea turcă	30
6. Perioade culturale turco-islamice în România, de la origini până în prezent	37
7. Constituirea grupului etnic de cercetare	48
8. Chestionarul TR – 40 pentru cercetări de calitate a vieții în grupuri minoritare	53
9. Percepția calității vieții comunității turce din România în anul 2003	59
Bibliografie	75

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

**CENTRUL DE CERCETĂRI
FINANCIARE ȘI MONETARE
„VICTOR SLĂVESCU”**

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE
„VICTOR SLĂVESCU”

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006).
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor dintre România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Starea financiară a României

Coordonator: dr. Napoleon Pop

Colectiv de autori: colectivul de cercetare al Centrului de Cercetări Financiare și
Monetare „Victor Slăvescu”

CUPRINS

1. Notă introductivă	1
2. Proiectul de cercetare	3
2.1. Obiectivele vizate	3
2.2. Metodologia proiectului de cercetare	4
2.3. Finalitatea proiectului de cercetare, în termeni de rezultate cantitative și calitative	6
3. Stabilitatea financiară	8
3.1. Obiectiv al politicilor publice	8

3.2. Teorii ale stabilității financiare	10
3.3. Ce este stabilitatea financiară	12
3.4. Concluzii cu relevanță pentru proiectul de cercetare	14
4. Starea financiară a României – structura-cadru	15
4.1. Condiții preliminare	15
4.2. Structura anuarului „Starea financiară a României”	15
4.3. Starea financiară a României – aspecte teoretico-metodologice	16
4.4. Aspecte metodologice privind determinarea indicatorilor de definire a stării financiare a României	51
5. Starea financiară a României – date statistice	171

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE
„VICTOR SLĂVESCU”

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006).
Creștere reală, creștere potențială. Sfârșitul tranziției în România.
Căi de reducere a decalajelor dintre România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Abordarea prin fluxuri a rețelei piețelor financiare din România în perspectiva globalizării

Coordonator: dr. Gheorghe Manolescu

Autori: dr. Gheorghe Manolescu, drd. Camelia Milea

CUPRINS

Introducere: abordarea prin flux a rețelelor financiare	2
1. Configurația în rețea a fluxurilor monetare și financiare	6
1.1. Rețeaua integrativă și inadecvarea ierarhiilor	6
1.2. Fundamentele rețelei monetare	7
1.3. Compoziția rețelei monetare	9
1.4. Rețeaua monetară complexă	13
2. Modelarea matricială a rețelei piețelor financiare	17
2.1. Deschiderea matricială a rețelei monetare	17

2.2. Modelarea matricială a rețelei piețelor financiare	25
3. Integrarea matricială a fluxurilor piețelor financiare	31
3.1. Rețeaua piețelor financiare integrate	31
3.2. Model contabil al rețelei fluxurilor financiare	34
3.3. Matricea operațiunilor financiare	39
3.4. Matricea operațiunilor financiare ale României	43
4. Globalizarea în rețea a piețelor financiare	48
4.1. Globalizare și reconstrucție a piețelor financiare	48
4.2. Configurația în rețea a Europei financiare	52
4.3. Integrarea în rețea și globalizarea financiară	58
4.4. Aspecte ale configurației financiare a Europei	60
5. Modelul în flux al balanței de plăți externe	64
5.1. Abordarea în flux a balanței de plăți externe	64
5.2. Fluxuri de încasări și plăți (monetare) ale balanței de plăți externe	76
5.3. Fluxuri financiare (de active financiare) ale balanței de plăți externe	87
5.4. Concluzii	88
Bibliografie	90

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

*Monitorizarea trecerii la euro a țărilor recent devenite membre ale UE. Analize și sinteze,
Volumul I și Volumul II*

Coordonatori: dr. Napoleon Pop, dr. Dan Popescu; dr. Dan Popescu;
drd. Silviu Marius Șeitan

Autor: dr. Floarea Iordache

Coautori: dr. Napoleon Pop; Victor Slăvescu; dr. Mioara Iordan;
drd. Mihaela Nona Chilian; Camelia Băltărețu; Alina Glod;
Georgiana Chițiga; dr. Mihail Vicențiu Ivan; drd. Florin Răzvan Bălășescu;
Antoni Predescu; drd. Iulia Lupu; Ana Elena Moșteanu; Adina Criste;
Nicoleta Mihăilă; dr. Titel Negru; dr. Ion Iarca; dr. Dumitru Tudorache;
dr. Ioan Done; dr. Cornel Lazăr; dr. Silvia Mărginean; dr. Carmen Comănicu;
dr. Ilie Rotaru; dr. Ramona Toma; dr. Mihai Irimiea

CUPRINS

1. O privire generală asupra fenomenului de integrare la momentul actual	1
1.1. Scurt istoric al evoluției procesului integraționist european (sau scurt istoric al formării actualei configurații a UE și UEM)	1
1.2. Contextul general al extinderii UE către Statele din Europa Centrală și de Est (SECE). Contextul aderării României la UE	8
1.3. Etapele de aderare a țărilor candidate la zona euro	13

1.4. Bibliografie	20
2. Caracteristici macroeconomice (indicatori macroeconomici relevanți) ale țărilor devenite recent membre ale UE	21
2.1. Introducere	21
2.2. Aspecte privind îndeplinirea criteriilor de convergență de către țările membre ale UE (UE15)	22
2.3. Aspecte privind îndeplinirea criteriilor de convergență de către statele intrate în UE în 2004 (și de România și Bulgaria)	22
2.4. Efectele economice generale ale extinderii UE către Statele din Europa Centrală și de Est (SECE)	47
2.5. Bibliografie selectivă	50
3. Caracteristici administrative la nivel macroeconomic, ale țărilor devenite recent membre ale Uniunii Europene	52
3.1. Politica monetară în cadrul politicilor macroeconomice a țărilor devenite recent membre ale Uniunii Europene	52
3.2. Caracteristici administrative, la nivel macroeconomic (supraveghere)	69
3.3. Transmisia monetară în țările recent acceptate în Uniunea Europeană	85
4. Perspective ale îndeplinirii obiectivelor finale ale integrării europene	101
4.1. Introducere	101
4.2. Relansarea monetar-bancară	101
4.3. Măsura îndeplinirii criteriilor de convergență	102
4.4. Studiu de caz pe țări	106
4.5. Concluzii finale	113
5. Prezentarea mecanismelor ERM I, ERM II și a diferențelor dintre ele	114
5.1. Un posibil cadru general de abordare: Integrarea economico-monetară și interferențele economic-politic în procesul integrării general europene	114
5.2. Mecanismul european al ratei de schimb – ERM I și EMR II	119
6. Instrumente și structuri de indicatori de monitorizare – pe domenii	136

6.1. Evoluția principalilor indicatori macroeconomici – o privire de ansamblu ..	136
6.2. Politica monetară	139
6.3. Analiza evoluției ratei dobânzii în cele 10 state noi membre ale UE în contextul amplu al indicatorilor de politică monetară	145
6.4. Stabilirea prețurilor	164
6.5. Rolul sistemului bancar din noile țări membre în perspectiva trecerii la euro	186
6.6. Politica bugetară și fiscală	203
6.7. Deficitul bugetar și datoria publică	211
6.8. Coordonarea sau amortizarea impozitelor directe din perspectiva trecerii la moneda unică a noilor țări membre UE	218
6.9. Sectorul productiv	243
6.10. Concepte de bază al politicilor sociale a noilor state membre	261
6.11. Impactul trecerii la euro asupra politicii sociale a noilor state membre	279
6.12. Piața de capital. Indicatori ai pieței de capital	302
6.13. Piața de capital: Analiza indicatorilor pieței de capital	324
6.14. Domeniul turismului	355
6.15. Bibliografie	456
7. Concluzii referitoare la adoptarea Euro de către România	458
7.1. Remarci introductive	458
7.2. Probleme conceptuale ale momentului și modalității adoptării euro	459
7.3. Oferta eurosistemului	462
7.4. Contraoferta României	465
7.5. Strategia adoptării euro	469
7.6. Introducerea euro în legislație și administrația publică	473

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Alternative de acoperire a riscurilor financiare legate de deficitul economic

Coordonatori: dr. Felicia Alexandru, drd. Silviu Ionașcu

Colectiv de autori: dr. Napoleon Pop; Delia Nedu; drd. Silviu Ionașcu;
drd. Florin Bălășescu; dr. Felicia Alexandru;
drd. Ana Moșneanu; drd. Roxana Tudor (Vîrban);
dr. Gheorghe Manolescu; dr. Mihaela Teodorescu

CUPRINS

1. Introducere în problematica deficitului economic	1
1.1. Percepția deficitului la nivelul societății	1
1.2. Deficitul economic și economia de piață	1
1.3. Accepțiunile deficitului bugetar	6
1.3.1. Scop și mijloc	7
1.3.2. Valoare axiologică	8
1.3.3. Concept de acțiune umană	8
1.3.4. Componenta cognitiv-informațională	8
1.3.5. Criterii de valorizare a sistemului	9

1.4. Semnificația de resursă economică a deficitului bugetar	10
1.4.1. Incursiune în praxeologie	10
1.4.2. Acceptabilitate și limite politice ale deficitului bugetar	12
1.4.3. Constrângerile deficitului bugetar	14
1.4.4. Administrarea deficitului bugetar ca resursă economică	16
2. Deficitul bugetar și riscurile financiare legate de factorii care îl generează	20
2.1. Conceptul de deficit bugetar	20
2.2. Tipologia deficitului economic	20
2.3. Deficitul bugetar și implicațiile sale	22
2.3.1. Deficitul bugetar – reflectare a dezechilibrului general economic	22
2.3.2. Deficitul bugetar – generator de inflație	28
2.3.3. Finanțarea deficitului bugetar	29
2.3.4. Datoria publică	34
2.3.5. Deficitul cvasifiscal	35
3. Alternative (instrumente și mecanisme) de acoperire a riscurilor financiare asociate deficitului bugetar	41
3.1. Relevanța deficitului bugetar în analiza politicii economice	41
3.2. Alternative de intervenție pentru ajustarea bugetară, în condițiile instabilității economice	46
3.2.1. Multiplicatorul keynesian	47
3.2.2. Stabilizatorii automatizați	48
3.2.3. Eficacitatea politicilor de reglare conjuncturală	48
3.2.4. Manevrabilitatea instrumentelor bugetare	49
3.2.5. Comportamentul agenților	50
3.3. Prevenirea și acoperirea riscurilor financiare generate de finanțarea deficitului bugetar	52

3.3.1. Stimularea activității economice	53
3.3.2. Prevenirea și acoperirea riscului angajat de finanțarea monetară	59
3.3.3. Atenuarea/acoperirea riscurilor financiare asociate îndatoririi	60
3.4. Reducerea riscurilor financiare asociate metodelor și instrumentelor utilizate în România pentru împiedicarea și acoperirea creșterii deficitului proiectat	67
3.4.1. Realizarea echilibrului fiscal	67
3.4.2. Finanțarea deficitului prin emisiune monetară	73
3.4.3. Experiența în încercarea de deblocare financiară și de lichidare a blocajului financiar între agenții economici și între agenții economici și bugetul general consolidat a statului	85
3.5. Managementul riscurilor financiare pe termen mediu în România	87
4. Efectele adverse ale deficitului bugetar	93
4.1. Perspectiva informațională	94
4.2. Perspectiva conceptuală	98
4.3. Perspectiva operațională	102
4.4. Perspectiva instituțională	104
4.5. Perspectiva integrațională	109
4.6. Ce surprize ne rezervă viitorul? Perspectiva noii economii	110
5. Evitarea și acoperirea riscurilor financiare aferente deficitului cvasifiscal, cu accent pe soluțiile de prevenire și lichidare a arieratelor	117
5.1. Considerente metodologice	117
5.2. Aspecte privind abordarea deficitului bugetar în Uniunea Europeană	117
5.3. Aspecte privind arieratele în România	119
5.3.1. Riscuri financiare aferente arieratelor	119
5.3.2. Analizarea arieratelor în perioada 2003-2004	120
5.3.3. Cadrul instituțional – un factor de diminuare a arieratelor?	124
5.3.4. Pot fi prevenite și atenuate arieratele?	127

6. Acoperirea riscurilor financiare generate de datoria publică	129
6.1. Datoria publică – concepte teoretice	129
6.2. Datoria publică – analiză	131
6.3. Principalele caracteristici ale titlurilor de stat lansate pentru finanțarea deficitului bugetar	135
6.4. Datoria publică internă garantată	138
6.5. Corelații financiar economice ale datoriei publice și reducerea riscurilor financiare generate de aceasta	139
7. Acoperirea riscurilor financiare cauzate de aplicarea unor politici financiare inadecvate cu impact asupra deficitului economic – programarea financiară, economică	148
7.1. Echilibru și dezechilibru în economie	148
7.2. Programarea financiară	149
7.3. Necesitatea elaborării de programe în vederea coordonării politicilor fiscal-bugetare	152
7.4. România – evoluții macroeconomice, monetare și fiscal-bugetare	153
7.4.1. Creșterea economică	153
7.4.2. PIB	154
7.4.3. Cererea internă	154
7.4.4. Consumul individual	154
7.4.5. Inflația	155
7.4.6. Veniturile și cheltuielile bugetului general consolidat	155
7.5. Politicile publice	156
7.6. Planul Național de Dezvoltare al României	158
8. Riscul de rețea	160
8.1. Rețeaua monetară	160
8.2. Riscul rețelei monetare	165

8.3. Tipologia riscului de rețea	170
8.4. Interdependențele riscului de rețea	177
9. Acoperirea riscurilor financiare legate de deficitul trezoreriei firmei	183
9.1. Cauzele degradării trezoreriei întreprinderii, tipologia deficitelor de trezorerie și posibilități de reducere a acestora	183
9.1.1. Cauzele degradării trezoreriei și comportamentul întreprinderilor, în incapacitate de plată	183
9.1.2. Tipologia deficitelor de trezorerie și posibilități de reducere a acestora	188
9.2. Acoperirea deficitului de trezorerie prin credite pe termen scurt	192
9.3. Costul creditelor pe termen scurt și riscul de rată a dobânzii	195
9.3.1. Costul creditului pe termen scurt	195
9.3.2. Manifestarea riscului de rată a dobânzii și posibilități de diminuare și acoperire a acesteia	198
Anexă	203
Bibliografie	209

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE
„VICTOR SLĂVESCU”

Programul:

XI. Modelarea economiei românești.

Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări de consistență și sustenabilitate

CUPRINS

Piața financiară a României: abordarea dinamică prin flux

Abstract	1
Introducere	3
Secțiunea I. Ipotezele de bază	6
A. Ipoteze de natură teoretică	6
B. Ipoteze de natură metodologică	7
B.1. privind cadrul general de analiză	7
B.2. privind formalizarea mecanismelor de transmitere	10
B.3. privind tipologia ecuațiilor de descriere	12

B.4. privind formalizarea reacțiilor de difuziune în funcționarea mecanismelor de transmitere	13
Secțiunea a II-a. Structura logică, pe blocuri sectoriale, a economiei naționale	25
Concluzii și remarce finale	31
Note, comentarii și referințe bibliografice	33
Bibliografie	40
Index de termeni și nume	42
Anexe	48

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE
„VICTOR SLĂVESCU”

Programul:

XI. Modelarea economiei românești.

Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Evaluări de consistență și sustenabilitate

Coordonator: dr. Ene Dinga

Colectiv de autori: dr. Elena Pădurean, dr. Dumitru Marin, dr. Mihai Roman, Camelia Băltărețu, Delia Cataramă, Ionel Leonida

CUPRINS

Bugetul general consolidat: modelarea sustenabilității veniturilor bugetare în raport cu modificările în politicile financiare

I. Evoluții caracteristice ale bugetului general consolidat	1
I.1. Introducere	1
I.2. Veniturile și cheltuielile Bugetului General Consolidat	3
I.2.1. Evoluția veniturilor	3
I.2.2. Evoluția cheltuielilor	15
I.3. Contribuția componentelor bugetului public național la formarea bugetului general consolidat	24

I.4. Deficitul Bugetului General Consolidat	27
I.5. Perspectiva finanțelor publice pe termen mediu	31
II. Modelarea influenței politicilor bugetare și fiscale asupra bugetului general consolidat al României	35
II.1. Introducere	35
II.2. Echilibrul economic general	35
II.2.1. Echilibrul financiar. Concept. Premise	35
II.2.2. Caracteristicile echilibrului financiar	36
II.2.3. Echilibrul monetar. Concept. Premise	39
II.3. Politica financiară	46
II.4. Politica fiscală	49
II.5. Politica bugetară	66
II.6. Politici monetare	72
II.7. Studiu de caz: Model neokeynesian pentru economia României	78
II.7.1. Prezentarea generală a modelului	78
II.7.2. Rezolvarea modelului	80
II.8. Concluzii	86
III. Mix-ul de politici fiscal-monetare sustenabile	90
III.1. Introducere	90
III.2. Politicile de stabilizare macroeconomică	91
III.3. Lag-ul în efectele politicilor de stabilizare	91
III.4. Politici macroeconomice în economii deschise	92
III.5. Modelul IS-LM-EE	95
III.6. Mix-policy – cazul Uniunii Europene	98
III.7. Elaborarea politicilor fiscal-monetare pentru EMU	99
III.8. Un cadru analitic pentru politicile monetare și fiscale din EMU	101

III.9. Concluzii	102
IV. Evaluarea impactului variabilelor macroeconomice asupra echilibrului financiar public	103
IV.1. Echilibrul financiar public	103
IV.2. Principalele variabile macroeconomice cu impact asupra echilibrului financiar public	104
IV.3. Relația creștere economică – deficit bugetar	107
IV.4. Relația șomaj – deficit bugetar	109
IV.5. Relația inflație – deficit bugetar	112
IV.6. Relația soldul contului curent – deficit bugetar	114
IV.7. Concluzii	115
V. Impactul prețurilor relative asupra finanțării dezvoltării regionale	117
V.1. Introducere	117
V.2. Elemente structurale și funcționale ale mecanismului de transmitere a politicii fiscale	118
V.3. Canale de transmitere a politicii fiscale	122
V.4. Constrângeri în funcționarea mecanismului actual de transmitere a politicii fiscale	122
V.5. Interferența variabilelor monetare în transmiterea politicii fiscale	125
V.6. Concluzii	126

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE
„VICTOR SLĂVESCU”

Programul:

XI. Modelarea economiei românești.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Întreprinderea și mediul financiar-monetar

Coordonator: dr. Mihail Dimitriu

Colectiv de autori: dr. Mihail Dimitriu, Alina Glod, drd. Silviu Marius Șeitan, dr. Mihail
Vincențiu Ivan

CUPRINS

Decizia financiară și oportunitățile mediului financiar al firmei

I. Perspective ale adaptării firmelor în contextul adoptării aquis-ului comunitar și integrării României în Uniunea Europeană	1
I.1. Implicații ale adoptării aquis-ului comunitar asupra deciziei financiare a firmei. Posibile beneficii și dificultăți de adaptare	1
I.2. O serie de implicații la nivel de firmă ca urmare a adoptării aquis-ului comunitar în diverse sectoare de activitate	11
I.3. Considerente privind perspectivele de adaptare a firmelor în contextul integrării României în Uniunea Europeană	14
I.4. Bibliografie selectivă	17

II. Vulnerabilitățile mediului financiar și procesul decizional la nivel microeconomic .	18
II.1. Semnificația actuală a cercetării hazardului și vulnerabilității	18
II.2. Terminologia utilizată în cercetarea hazardului și vulnerabilității	21
II.3. Vulnerabilitatea în activitatea și managementul financiar	25
II.4. Concluzii	32
II.5. Bibliografie	35
III. Oportunitățile pieței financiare unice și procesul decizional al unei bănci comerciale	37
III.1. Elemente ale funcționării pieței unice europene. Oportunități și limite	37
III.2. Elemente teoretice de fundamentare a deciziei în cadrul managerial al activității bancare comerciale	39
III.3. Particularități ale fundamentării deciziei în cadrul managerial al activității bancare comerciale	42
III.4. Scenarii ale adoptării deciziilor în cadrul managerial al activității bancare, comerciale în condițiile pieței unice europene	44
III.5. Efecte, riscuri și căi de soluționare, în plan microeconomic și macroeconomic, ale adoptării deciziilor în cadrul managerial al activității bancare comerciale, în condițiile pieței unice europene	45
IV. Decizia financiară la nivelul IMM-urilor în raport cu oportunitățile și vulnerabilitățile pieței financiare unice europene	53
IV.1. Introducere	53
IV.2. Considerații cu privire la decizia financiară la nivelul IMM-urilor	55
IV.3. Integrarea pe Piața Financiară Europeană Unică	59
IV.4. Oportunitățile și vulnerabilitățile pieței financiare unice europene - deschideri și constrângeri pentru IMM-uri	65
IV.5. Concluzii finale	70
IV.6. Bibliografie	71

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Tema de cercetare:

Decizia financiară și oportunitățile mediului financiar al firmei

Coordonator: dr. Mihail Dumitriu

Colectiv de autori: Alina Glod; drd. Silviu Marius Șeitan; dr. Mihail Vicențiu Ivan

CUPRINS

1. Perspective ale adoptării firmelor în contextul adoptării aquis-ului comunitar și integrării României în Uniunea Europeană	1
1.1. Implicații ale adoptării aquis-ului comunitar asupra deciziei financiare a firmei. Posibile beneficii și dificultăți de adaptare	1
1.2. O serie de implicații la nivel de firmă ca urmare a adoptării aquis-ului comunitar în diverse sectoare de activitate	11
1.3. Considerente privind perspectivele de adaptare a firmelor în contextul integrării României în Uniunea Europeană	15
1.4. Bibliografie selectivă	17
2. Vulnerabilitățile mediului financiar și procesul decizional la nivel macroeconomic	18
2.1. Semnificația actuală a cercetării hazardului și vulnerabilității	18

2.2. Terminologia utilizată în cercetarea hazardului și vulnerabilității	21
2.3. Vulnerabilitatea în activitatea și managementul financiar	25
2.4. Concluzii	32
2.5. Bibliografie	34
3. Oportunitățile pieței financiare unice și procesul decizional al unei bănci comerciale	36
3.1. Elemente ale funcționării pieței unice europene. Oportunități și limite	36
3.2. Elemente teoretice de fundamentare a deciziei în cadrul managerial al activității bancare comerciale	38
3.3. Particularități ale fundamentării deciziei în cadrul managerial al activității bancare comerciale	41
3.4. Scenarii ale adoptării deciziilor bancare comerciale, în condițiile pieței unice europene	43
3.5. Efecte, riscuri și căi de soluționare, în plan microeconomic și macroeconomic, ale adoptării deciziilor în cadrul managerial, al activității bancare comerciale, în condițiile pieței unice europene	44
4. Decizia financiară la nivelul IMM-urilor în raport cu oportunitățile și vulnerabilitățile pieței financiare unice europene	52
4.1. Introducere	52
4.2. Considerații cu privire la decizia financiară la nivelul IMM-urilor	54
4.3. Integrarea pe Piața Financiară Europeană Unică	58
4.4. Oportunitățile și vulnerabilitățile pieței financiare unice europene – deschideri și constrângeri pentru IMM-uri	64
4.5. Concluzii finale	69
4.6. Bibliografie	70

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

*Dezvoltarea infrastructurii românești de transport în contextul integrării
în Uniunea Europeană*

Coordonator: dr. Daniel Frantz Fistung

Colectiv de autori: dr. Daniel Frantz Fistung; Rodica Miroiu; Teodor Popescu

CUPRINS

Introducere	3
1. Infrastructura europeană de transport, prezent și perspective	4
1.1. Politica UE de dezvoltare a infrastructurii	4
1.2. Perspectivele evoluției infrastructurii european de transport	17
1.3. Culoare transeuropene (TEN-T) și incidența lor în România	27
2. Premise pentru implementarea cerințelor comunitare în cazul infrastructurii românești de transport	41
2.1. Situația infrastructurii de transport din România – rutier, feroviar, naval, maritim, aerian, combinat	43
2.1.1. Transportul rutier	43
2.1.2. Transportul feroviar	50

2.1.3. Transportul aerian	58
2.1.4. Transportul fluvial	59
2.1.5. Transportul maritim	61
2.2. Politica guvernamentală în domeniu, suport al dezvoltării infrastructurii de transport în conformitate cu cerințele europene și necesitățile naționale	62
2.2.1. Transportul rutier	62
2.2.2. Transportul feroviar	65
2.2.3. Transportul aerian	66
2.2.4. Transportul pe apă	67
3. Transportul durabil, un posibil model de evoluție pentru România	73
3.1. Noțiuni generale despre transportul durabil	73
3.2. Priorități în politica de transport, pentru dezvoltarea unui sistem durabil, în România	80
3.2.1. Influența gradului de dotare cu rețele de transport asupra activității socioeconomice	81
3.2.2. Ierarhizarea priorităților în efectuarea lucrărilor de modernizare a infrastructurii transporturilor	82
3.2.3. Posibilități de finanțare a modernizării rețelei infrastructurale de transport în acord cu principiile durabile	87
3.2.4. Soluții posibile pentru alinierea sistemului național de transport, la cerințele europene privind dezvoltarea durabilă	89
3.4.5. Elemente de politică necesare pentru dezvoltarea unui sistem de transport durabil în România	94
Concluzii	101
Anexa 1	104
Anexa 2	108
Bibliografie	119

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

Costurile integrării în piața europeană a energiei

Coordonator: dr. Marius Bulearcă

Colectiv de autori: dr. Mariana Bădileanu; dr. Cornelia Neagu; dr. Cristian Sima

CUPRINS

Introducere	4
1. Costurile integrării în piața europeană de energie	5
2. Costurile asigurării securității energetice	19
3. Costurile promovării eficienței energetice	28
4. Costurile promovării resurselor regenerabile de energie	33
5. Costurile restructurării/retehnologizării	37
6. Costurile sporirii accesului la serviciile energetice	56
7. Costurile protecției mediului	62
8. Concluzii	76
Bibliografie	88

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006).
Creștere reală, creștere potențială.
Căi de reducere a decalajelor dintre România și țările membre ale UE.
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Schimbări structurale în industria națională, determinate de aderarea României la Uniunea Europeană (I)

Coordonator: dr. Nicoleta Hornianschi

Colectiv de autori: dr. Nicoleta Hornianschi, dr. Corneliu Russu, Drd. Andrei Dospinescu, Ec. Daniel Marguș, dr. Doina Tătaru

Colaboratori: dr. Maria Cartas (Institutul de Economie Mondială)

CUPRINS

1. Strategii de dezvoltare și politici de restructurare a producției industriale	1
1.1. Precizări noționale și conceptuale. Delimitarea domeniului de interes și a unghiurilor de abordare	4
1.2. Experiența mondială și națională în domeniul evoluției structurilor industriale – scurt istoric	10

1.3. Mecanismul de restructurare și impactul acestuia asupra configurației structurale a producției	22
2. Determinări și implicații ale modificărilor structurale în industria prelucrătoare	32
2.1. Puncte de vedere cu privire la reforma economică din România prezente în documente ale Comisiei Europene	32
2.2. Modificări structurale în industria prelucrătoare în intervalul 1990-2004	36
2.3. Schimbări în structura exportului industriei prelucrătoare și interconexiunea acestora cu cele din producția industrială	41
3. Evoluții structurale posibile, la nivelul unor sectoare ale industriei prelucrătoare estimate pe baza analizei gradului de specializare/diversificare	48
3.1. Succintă prezentare a demersului analitic asupra macrostructurii industriale	48
3.2. Analiza gradului de diversificare/specializare utilizând indicii Herfindahl	49
3.3. Identificarea pe baza modelului econometric propus, a unor trăsături specifice evoluției producției unor sectoare cheie din industria prelucrătoare românească	52
4. Industria prelucrătoare în contextul structurale al economiei UE	60
4.1. Tendințe structurale în industria prelucrătoare din UE	60
4.2. Limite ale convergenței structurale a industriei românești	68
4.3. Reglementări comunitare referitoare la unele produse industriale. Capacitatea României de asumare a obligațiilor de stat membru, privind operaționalizarea acestor reglementări	77
5. Concluzii și direcții de acțiune	87
Bibliografie	98
Anexe	105

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Programul:

I. Evaluarea Stării Economiei Naționale - ESEN (2005-2006).

Creștere reală, creștere potențială.

Căi de reducere a decalajelor dintre România și țările membre ale UE.

Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Competiția în transporturi – dimensiuni și influențe specifice pieței în România (I)

Coordonator: dr. Daniel Frantz Fistung

Colectiv de autori: dr. Daniel Frantz Fistung, Ec. Rodica Miroiu, Ing. Teodor Popescu,
dr. Radu Șerbulescu

CUPRINS

Partea I – Premise și cerințe ale dezvoltării pe baze concurențiale a pieței transporturilor din România

Cuvânt de început	3
1. Politici europene vizând dezvoltarea echilibrată a modurilor de transport și încurajarea modurilor mai puțin poluante	7
1.1. Politicile Uniunii Europene în domeniul transporturilor	8
1.1.1. Baza legală a politicii comunitare a transporturilor	9
1.1.2. Obiectivele politicii transporturilor	10

1.1.3. Îmbunătățirea sistemelor de transport și managementul utilizării terenurilor	11
1.1.4. Analiza comparativă a politicilor europene de transport	13
1.2. Strategia comunitară pentru dezvoltarea durabilă a transporturilor	21
1.3. Viitorul în transporturile europene	24
1.3.1. Sisteme de transport inteligente (ITS)	24
1.3.2. Programele Uniunii Europene pentru dezvoltarea transporturilor	28
2. Locul și rolul transporturilor în cadrul economiei românești	35
2.1. Particularități și caracteristici instituționale și noționale	37
2.2. Infrastructura din România; caracteristici și evoluție	40
2.2.1. Infrastructura rutieră	41
2.2.2. Infrastructura feroviară	45
2.2.3. Infrastructura navală	52
2.2.4. Infrastructura aeriană	57
2.2.5. Infrastructura specifică transportului intermodal	57
2.3. Stadiul evoluției sectorului național de transport în concordanță cu cerințele pieței europene	61
3. Modele de analiză a sistemelor de transport și influențele externalităților asupra pieței specifice (evaluarea costurilor externe datorate activității de transport rutier) 67	
3.1. Externalități – definiție, clasificare, particularități	69
3.1.1. Influența costurilor externe asupra eficienței în transporturi	73
3.1.2. Rolul instrumentelor economice în asigurarea eficienței activității de transport	75
3.2. Modele actuale de evaluare a externalităților negative determinate de transporturile rutiere	81
3.2.1. Tehnici de evaluare a costurilor externe determinate de transporturi	81
3.2.2. Modele pentru calitatea aerului	94

3.3. Dimensiunea costurilor externe aferente activităților de transport rutier din România și influențele asupra competiției de pe piața specifică asupra mediului și a sănătății umane	102
3.3.1. Principalele forme de impact asociate cu activitatea de transport	103
3.3.2. Determinarea costurilor externe aferente transportului terestru. Rezultate	107
Concluzii	119
Bibliografie	121
Anexa 1	123
Anexa 2	130
Anexa 3	138
Anexa 4	139

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Programul:

**Specializare și complementaritate în dezvoltarea industrială a României
în perspectiva integrării în Uniunea Europeană**

Tema de cercetare:

*Modelarea factorilor de îmbunătățire a competitivității industriei naționale în perspectiva
integrării europene*

Coordonator: dr. Nicoleta Hornianschi

Colectiv de autori: dr. Nicoleta Hornianschi; dr. Ștefan Răgălie;
dr. Mihai Sabin Muscalu; Rodica Miroiu;
dr. Mihaela Adina Mateescu; drd. Nicoleta Odae

CUPRINS

1. Cadru conceptual pentru evaluarea influenței diverșilor factori asupra competitivității industriei	7
1.1. Conceptul de competitivitate – precizări naționale și clarificări conceptuale	7
1.2. Câteva concluzii rezultate din cercetări anterioare	12
1.3. Modelul „celor nouă factori”	14
1.4. Modelul teoretic de evaluare a influenței factorilor de producție asupra competitivității internaționale	21

2. Creșterea eficienței în utilizarea energiei. Factori de amplificare a competitivității produselor industriei naționale	28
2.1. Clarificări conceptuale. Indicatori	28
2.2. Factori care influențează eficiența utilizării energiei	30
2.3. Politica de eficiență energetică – componentă a politicii energetice naționale	32
2.4. Eficiența energetică și integrarea europeană	35
3. Inovarea – factor esențial în creșterea competitivității produselor de înaltă tehnologie	50
3.1. Evoluția inovării industriale și contribuția acesteia la creșterea competitivității produselor	50
3.2. Avantajul comparativ relevant al produselor de înaltă tehnologie	64
4. Configurații economice și sociale în evoluția recentă a resurselor umane în industria prelucrătoare și impactul acestora asupra competitivității industriale ..	70
4.1. Tendințe ale utilizării resurselor umane în perspectiva realizării dezvoltării durabile a industriei	71
4.2. Optimul social, economia bunăstării și globalizarea	84
4.3. Competitivitatea produselor industriale – determinant al asigurării dezvoltării umane durabile	93
4.4. Relația avans tehnologic – dezvoltare umană durabilă	100
4.5. Concluzii și propuneri privind utilizarea eficientă a resurselor umane în industria prelucrătoare	108
5. Modelarea impactului factorilor de influență asupra competitivității industriei naționale	113
5.1. Prezentarea succintă a modelului și software-ului realizat pentru evaluarea influenței factorilor de producție	113
Implementarea modelului și a software-ului OPTIMEC pentru determinarea influenței factorilor de producție asupra competitivității industriei românești. Puncte de optim	117
Anexe	123

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Programul:

IV. Economia bazată pe cunoaștere și inovare. Cercetarea. Dezvoltarea și inovarea pentru prospectare și integrarea europeană (CD & IPIE).
Program fundamental al Academiei Române

Tema de cercetare:

Inovarea și antreprenoriatul – factori esențiali ai competitivității industriale într-o economie globalizată, bazată pe cunoaștere (I)

Coordonator: Vasile Dan

Colectiv de autori: Vasile Dan, Ruxandra Isaic-Maniu, dr. Mihaela Mateescu, Nicoleta Odae, Radu Popescu, Mariana Vania, dr. Raluca Elisabeta Bogza, Levon Sarchizian

CUPRINS

Introducere

1. Caracteristici ale sistemelor industriale performante în condițiile globalizării și ale economiei cunoașterii	1
1.1. Conceptul de Economie Globală a Cunoașterii	2
1.2. Crearea, diseminarea și utilizarea cunoașterii	6
1.3. Tendințe emergente	11
1.4. Asigurarea durabilității traiectoriilor de dezvoltare pe termen lung	15

1.5. Procesul inovării în cadrul sistemelor complexe de producție	18
2. Inovarea într-o economie globalizată bazată pe cunoaștere	23
2.1. Inovarea, condiție de bază a competitivității în industrie	23
2.2. Considerații teoretice generale privind modele matematice ale procesului de diseminare inovativ-antreprenorială	30
2.3. Standardizarea și inovația	33
2.4. Susținerea cercetării și inovării prin fiscalitate în contextul globalizării	36
2.5. Evoluții privind inovarea în întreprinderile din țara noastră	47
3. Tendințe privind inovarea și antreprenoriatul în Uniunea Europeană	63
3.1. Politica privind inovarea în Uniunea Europeană	63
3.2. Strategia UE privind cercetarea și inovarea în vederea punerii în aplicare a programului comunitar de la Lisabona	71
3.3. Dezvoltarea antreprenoriatului în țările UE	90
3.4. Politica UE privind promovarea spiritului de întreprinzător	109
4. Acțiuni – suport de informare asupra programelor comunitare de cercetare- dezvoltare	119
4.1. Programe comunitare la care România participă în prezent	119
4.2. Scurtă prezentare a programelor comunitare	120
4.3. Cadrul general al proiectului de cercetare	129
4.3.1. Programele de cercetare FP6	130
4.3.2. Programul EUREKA	136
4.3.3. Programul COST	138
4.4. Programele comunitare ale Uniunii Europene în perioada 200-2013	139
4.5. Direcții prioritare pentru România	144
4.6. Acțiuni – suport de informare asupra programelor comunitare de cercetare- dezvoltare	145
4.6.1. Rețeaua EURO INFO	146

4.6.2. Proiectul REINTERA	146
5. Preocupări actuale ale dezvoltării antreprenoriatului în țara noastră	148
5.1. Direcții recente de perfecționare	148
5.2. Stimularea comportamentului și formarea unei culturi antreprenoriale în sistemul de învățământ românesc	155
5.3. Programe de instruire și dezvoltare a abilităților antreprenoriale	158
5.4. Priorități în vederea facilitării promovării antreprenoriatului în țara noastră ...	163
Anexe	167

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

Riscul nepromovării unor activități industriale și servicii în mediul rural

Coordonator: dr. Ștefan Răgălie

Colectiv de autori: dr. Ștefan Răgălie; dr. Filon Toderoiu; dr. Corneliu Russu;
dr. Mihaela Mateescu; dr. Doina Tătaru; dr. Raluca Bogza;
Elena Iștoc; Vlad Păușescu

CUPRINS

1. Dezvoltarea durabilă a mediului rural	6
1.1. Politicile europene pentru dezvoltarea rurală	6
1.2. Organizarea unei activități în mediul rural – abordare sistematică	7
1.3. Identificarea produsului sau serviciului care va constitui obiectul viitoarei afaceri	12
1.4. Planul de afaceri	17
1.5. Reușite în afaceri	24
1.6. Dezvoltarea afacerilor prin crearea entităților organizatorice integrate	33
2. Riscul economic specific mediului rural	50
2.1. Mediul rural – domeniul vital pentru societate	50
2.2. Promovarea – esențe și relaționări cu mediul rural	51

3. Evaluarea riscului în condițiile neomogenității mediului rural	65
3.1. Eterogeneitatea comportamentală a mediului rural	65
3.2. Spațiul rural românesc – resurse, utilizări și capacități de dezvoltare. Studiu de caz	78
4. Diminuarea riscului economic prin promovarea turismului rural	109
4.1. Turismul rural – factor de creștere economică	109
4.2. Diminuarea riscului economic prin promovarea turismului rural	115
4.3. Constrângeri	118
4.4. Evaluarea serviciilor pentru clienți	124
4.5. Evaluarea performanțelor și capacităților de export	125
Concluzii	130
Anexe	131
Bibliografie	140

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

Competitivitatea industriilor tradiționale românești. Prezent și perspective

Coordonator: dr. Nicoleta Hornianschi

Colectiv de autori: dr. Nicoleta Hornianschi; drd. Nicoleta Odae; Daniel Margus;
Simona Frone

CUPRINS

1. Cadrul macroeconomic și competitivitatea industrială	1
1.1. Considerații generale	1
1.2. Rolul și influența politicilor guvernamentale	1
2. Competitivitatea industriilor naționale tradiționale	7
2.1. Evaluarea competitivității industriilor naționale	7
2.2. Strategia industrială a României din perspectiva aderării la U.E.	8
3. Implicațiile dinamicii gradului de competitivitate a comerțului exterior al României, în perioada de tranziție, asupra competitivității	13
4. Inovarea – factor determinant al competitivității industriale	24
5. Potențialul sectorului IT&C de a contribui la creșterea competitivității industriale tradiționale	36
5.1. Starea actuală a sectorului	36

5.2. Concluzii și propuneri	41
6. Repere pentru elaborarea unei politici naționale de creștere a competitivității industrii românești	47
6.1. Puncte de reper rezultate din analiza situației actuale și perspectivei industrii mondiale	47
6.2. Impactul proceselor de globalizare și liberalizare asupra competitivității economiei în tranziție	48
Concluzii	52
Anexe	56

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Programul:

VII. Dezvoltarea durabilă a României.
Program prioritar al Institutului Național de Cercetări Economice

Tema de cercetare:

Eficiența eco-energetică a utilizării resurselor regenerabile (I)

Coordonator: dr. Ștefan Răgălie

Colectiv de autori: dr. Ștefan Răgălie, dr. Marius Bulearcă, dr. Corneliu Russu, dr. Mihai Sabin Muscalu, dr. Marina Bădileanu, dr. Cristian Sima, dr. Cornelia Neagu

CUPRINS

Introducere	4
1. Tipurile de resurse energetice regenerabile	10
1.1. Energia regenerabilă	10
1.2. Prezentare generală a principalelor tipuri de resurse energetice regenerabile	12
1.3. Aspecte economice ale utilizării resurselor energetice regenerabile	20
2. Potențialul de resurse energetice regenerabile pe plan mondial	24
3. Potențialul de resurse energetice regenerabile din România	31

3.1. Resursele energetice regenerabile din România	31
3.2. Piața certificatelor verzi	35
3.3. Obiective ale valorificării resurselor energetice regenerabile din România	38
4. Evaluarea eficienței eco-energetice a utilizării resurselor hidro de potențial scăzut ..	43
4.1. Metodologia propusă pentru determinarea eco-eficienței promovării resurselor hidro de potențial scăzut	44
4.1.1. Definirea obiectivelor proiectului de investiții	45
4.1.2. Identificarea proiectului	46
4.1.3. Analiza oportunității și a fezabilității proiectului	46
4.1.4. Analiza financiară	47
4.1.5. Analiza economică	49
4.1.6. Analiza multicriterială	52
4.1.7. Analiza riscului și a senzitivității	53
4.2. Cuantificarea eco-eficienței noilor unități hidro	55
4.2.1. Indicatori de eficiență tehnologică	56
4.2.2. Indicatori de eficiență ecologică	58
4.2.3. Indicatori de eficiență economică	60
4.3. Evaluarea eco-eficienței investiției în hidrocentrale	61
4.3.1. Metoda de analiză cost-beneficiu (cost-profit)	62
4.3.2. Criterii de eficiență bazate pe metoda de analiză cost-beneficiu	64
4.3.3. Relații de calcul ale veniturilor brute totale actualizate și ale cheltuielilor totale actualizate	67
4.3.4. Criterii aplicate în hidroenergetică (analiza economică)	71
4.3.5. Utilizări ale celor 5 criterii prezentate în hidroenergetică	73
4.4. Concluzii preliminare	74
Anexa 1	77

Anexa 2	82
5. Valorificarea resurselor de biomasă	84
5.1. Instalații de gazeificare a biomasei	85
5.2. Beneficii tehnice și socioeconomice ale gazeificării și probleme ce trebuie soluționate	90
5.3. Situația actuală a comercializării instalațiilor de gazeificare	93
Concluzii	97
Bibliografie	99

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

*Perfecționarea sistemului proprietății intelectuale în vederea promovării, inovării
și a dezvoltării economice a IMM-urilor*

Colectiv de autori: Vasile Dan; Ruxandra Isac-Maniu; Mariana Vania; Radu Popescu;
Levon Sarchizian

Colaborator: Ovidiu Manoel Dinescu

CUPRINS

Cuvânt introductiv	1
1. Proprietatea intelectuală – componentele și principalele particularități ale acestora ...	1
1.1. Proprietatea industrială	1
1.2. Dreptul de autor și drepturile conexe	10
1.3. Concluzii	13
2. Tendințe privind perfecționarea sistemului proprietății intelectuale în țările dezvoltate, în condițiile economiei cunoașterii și ale globalizării	17
2.1. Transformări ale sistemului proprietății intelectuale. Implicații ale dezvoltării sistemului brevetului	17
2.2. Dreptul de autor în condițiile economiei bazate pe cunoaștere, ale amplificării tehnologiei informației și comunicării	30
2.3. Strategii ale întreprinderilor și politici publice privind proprietatea intelectuală	35

2.4. Consecințele privatizării cunoștințelor	41
3. Afirmarea managementului proprietății intelectuale	44
3.1. Obținerea valorii din capitalul intelectual al firmei	44
3.2. Paradigme ale complexității managementului capitalului intelectual	50
3.3. Cunoașterea industrială și capitalul intelectual	55
4. Transformări ale sistemului proprietății intelectuale din țara noastră	57
4.1. Caracteristici ale sistemului proprietății intelectuale	57
4.2. Capacitatea IMM-urilor românești de a dezvolta proprietatea intelectuală și de a apela la rezultatele acesteia	67
5. Proprietatea intelectuală a firmelor industriale românești	73
5.1. Rezultate ale eforturilor managementului proprietății intelectuale în unități industriale românești	74
5.2. Adaptarea firmelor prin amortizarea strategie-cultură	77
5.3. Managementul proprietății intelectuale și ordinea eforturilor competitive	79
5.4. Succese ale managementului proprietății intelectuale în întreprinderile industriale românești	83
6. Priorități în vederea facilitării promovării proprietății intelectuale în cadrul IMM- urilor	88
6.1. Cerințe pe plan organizatoric în vederea dezvoltării și valorificării proprietății intelectuale la nivelul IMM-urilor	88
6.2. Politici privind dezvoltarea, implementarea și protecția proprietății intelectuale în cadrul IMM-urilor și creșterea competitivității acestora	101
Anexe	103

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Tema de cercetare:

*Procesul economic, de la abordarea entropică. Demersul științific al profesorului
Nicholas Georgescu-Roegen*

Autor: dr. Mihai-Sabin Muscalu

CUPRINS

Preliminarii	5
1. Despre energie, entropie și principiile termodinamicii	9
2. Despre evoluția ecosistemelor și energofagia antropogenă	24
3. Despre a patra lege a termodinamicii și programul bioeconomic	42
Bibliografie	61